Programació didàctica

Departament de Filosofia

Curs 2026-2027

ies llompart

1. Introducció

1.1. Marc normatiu

La present programació didàctica del departament s'elabora d'acord amb el marc legal vigent a les Illes Balears, que estableix les directrius per a l'organització i desenvolupament del currículum en les etapes d'educació secundària obligatòria i batxillerat.

Per a l'ESO, es pren com a referència el **Decret 42/2025, de 14 de febrer**, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, especialment el seu article 40 relatiu a les programacions didàctiques.

Per al Batxillerat, la referència normativa és el **Decret 43/2025, de 14 de febrer**, que regula el currículum d'aquesta etapa educativa, i en particular l'article 44 sobre les programacions didàctiques.

A més, es té en compte la **Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears**, que estableix el dret de les famílies a conèixer les programacions i els criteris d'avaluació, així com altres normatives estatals i autonòmiques que resultin d'aplicació.

1.2. Relació amb el PEC i la PGA

La programació didàctica del departament s'insereix en el marc global del **Projecte educatiu de centre (PEC)**, del qual assumeix els principis pedagògics, els valors educatius i les línies d'actuació prioritàries. D'aquesta manera, les programacions garanteixen la coherència amb la identitat del centre i contribueixen a la consecució dels seus objectius estratègics.

Alhora, les programacions didàctiques formen part de la **Programació general anual (PGA)**, que concreta cada curs escolar les línies d'actuació del centre. En aquest sentit, constitueixen un instrument operatiu que dona unitat i continuïtat al treball del professorat, assegurant la coherència entre les diferents matèries i cursos i facilitant la coordinació entre els docents del departament i amb la resta d'equips docents.

1.3. Objectius generals del departament

L'alumnat, en acabar el cicle, ha de ser capaç de:

1. Adoptar una actitud reflexiva, crítica i raonada davant qüestions filosòfiques.

2. Dominar les habilitats lingüístiques, especialment la lectura comprensiva i l'expressió raonada, en temes propis de la matèria.

3. Argumentar de manera coherent els propis punts de vista en relació amb temes filosòfics, i contrastar-los amb altres posicions i argumentacions.

4. Valorar les opinions alienes com un mitjà per enriquir, clarificar i posar a prova les pròpies conviccions.

5. Identificar problemes filosòfics plantejats al llarg de la història de la filosofia en relació amb el coneixement, la realitat, l'ésser humà, l'acció i la societat.

6. Comprendre diferents solucions proposades als problemes filosòfics, situar-les en el seu context històric i cultural, i considerar la seva vinculació amb altres manifestacions del moment en què s'han originat.

7. Analitzar textos filosòfics, o textos que suscitin problemes filosòfics, identificar el tema que plantegen, la seva estructura i conclusions, i valorar els supòsits de què parteixen i les solucions que proposen.

8. Valorar la racionalitat com un mitjà per assolir una concepció del món oberta i flexible, i com un recurs per regular l'acció humana, individual i col·lectiva, i orientar les relacions socials per la via de la lliure expressió i contrast d'idees.

9. Utilitzar procediments bàsics per al treball intel·lectual, especialment la recerca, contrastació, anàlisi, síntesi i avaluació crítica d'informació, i valorar positivament el rigor intel·lectual en el plantejament dels temes.

10. Organitzar en un tot coherent les informacions que rep dels estudis i la pròpia experiència.

2. Programacions per etapes, cursos i matèries

2.1. ESO

2.1.1. Primer d'ESO

2.1.1.1. Igualtat de gènere.

Competències específiques
• CE 1 Comprendre com funciona el sistema sexe-gènere, com a constructe social que ha configurat els models de masculinitat i feminitat, per afavorir un desenvolupament integral i autònom de la personalitat, plural i respectuós, que qüestioni els estereotips de gènere. • CE 2 Reflexionar sobre la importància de les relacions igualitàries entre homes i dones en la societat actual, identificar creences, comportaments i actituds que generen violència cap a les dones, adoptant una postura crítica, de denúncia i de transformació social. • CE 3 Identificar les situacions d'invisibilitat i marginalitat que ha patit històricament i que encara avui dia pateix la dona, per tal d'integrar la seva contribució al patrimoni cultural, social i científic, com a protagonistes del passat, del present i del futur. • CE 4 Donar a conèixer les característiques de l'educació sexual integral, per contribuir a la salut i el benestar del jovent i afavorir unes relacions afectives sanes i igualitàries. • CE 5 Conèixer la diversitat afectiva, sexual i de gènere, per garantir el respecte cap a les diferents identitats i l'orientació sexual de les persones.
Sabers bàsics seqüenciats i temporalització
LA CONSTRUCCIÓ SOCIAL SEXE-GÈNERE (1er trimestre) • Sistema sexe-gènere, socialització de gènere, estereotips de gènere, sexisme, masclisme, patriarcat, feminisme.

- Diferenciació precisa entre els conceptes que reflecteixen pressions socials derivades de construccions arbitràries i aquells que fomenten l'autorealització i el desenvolupament integral, digne i saludable de la persona.

LES VIOLÈNCIES CAP A LES DONES (1er trimestre)

- Els Drets Humans i els ODS com a base epistemològica, humana i punt de partida global cap a la igualtat.
- La identificació i comprensió del risc que suposa no detectar la cultura del mite de l'amor romàntic.
- L'iceberg de les violències masclistes.
- Violències visibles: violència física, violència sexual (agressions sexuals, abusos sexuals, assetjament sexual, ciberassetjament).
- Violències invisibles: violència psíquica, violència simbòlica, violència econòmica, violència institucional.

LA VISIBILITZACIÓ DE LA DONA (2n trimestre)

- La història del moviment feminista: recorregut històric des de les primeres accions individuals a les lluites col·lectives de les primeres onades feministes.
- La silenciació i invisibilització històrica de la dona en l'àmbit públic de la societat, en la cultura, en la ciència, en l'art, en la política, en l'economia…
- Nous referents: Simone de Beavoir, Vandana Shiva, Chimamanda Ngozi Adichie, Malala Yousafzai, Silvia Federici, Angela Davis…
- La vulnerabilitat de les dones migrades a Occident. La desigualtat de drets entre homes i dones en països no occidentals.
- Interseccionalitat i feminisme.
- Ecofeminisme.
- EDUCACIÓ SEXUAL INTEGRAL (2n trimestre)
- Els canvis físics, emocionals i socials a l'adolescència.
- Autoestima i autoconcepte.
- Relacions sanes i igualitàries: la responsabilitat afectiva.
- Pornografia i prostitució: sexualitat, poder i domini patriarcal. LA DIVERSITAT AFECTIVOSEXUAL I DE GÈNERE (3er trimestre)
- Conceptes clau: corporalitat, identitat de gènere, orientació sexual, expressió de gènere, LGTBIQ+.
- La història del moviment LGTBIQ+.
- LGTBI-fòbia.
- Nous referents: Judith Butler, Paul B. Preciado, Brigitte Vasallo, Virginie Despentes, Mario Galindo, Adriana Guzmán…

Metodologia i estratègies didàctiques

- Aprenentatge entre iguals: tutorització, intercanvi d'opinions i revisió mútua.
- Aprenentatge per projectes: productes finals amb aplicació real (campanyes, propostes, projectes comunitaris).

Instruments i procesos d'avaluació, sistema de qualificació

1. Instruments d'avaluació

Es combinen instruments qualitatius i quantitatius, centrats en el desenvolupament competencial:

- Rúbriques: per valorar treballs en grup, campanyes de sensibilització, projectes ApS.
- Portafoli d'aprenentatge: recull de tasques, reflexions i evidències del progrés personal.
- Observació sistemàtica del professorat: actitud, implicació i cooperació.
- Exposicions orals i debats: valoració de la claredat, argumentació i capacitat crítica.
- Autoavaluació i coavaluació: l'alumne i el grup valoren els seus propis processos i resultats.

2. Processos d'avaluació

- Avaluació inicial:
  - Pluja d'idees i debats per detectar coneixements previs sobre sostenibilitat, igualtat i participació.
- Avaluació formativa i contínua:
  - Seguiment mitjançant activitats de recerca, tallers, debats i treballs cooperatius.
  - Feedback constant (oral, escrit o digital) per millorar processos.
- Avaluació final:

- Producte final de cada unitat (campanya, mural, presentació, projecte ApS).
- Reflexió final sobre aprenentatges i compromís personal.

3. Sistema de qualificació

Seguint els criteris de la LOMLOE i la matèria, l'avaluació és global, integradora i contínua.

- 60% – Competències específiques
  - Desenvolupament dels criteris d'avaluació (CA) de cada unitat.
  - Qualitat dels productes (informes, murals, campanyes, presentacions).

- 20% – Actitud i participació
  - Compromís en projectes cooperatius i ApS.

  - Respecte, escolta activa, iniciativa i treball en equip.

- 20% – Reflexió i autonomia personal
  - Portafoli i diari personal.
  - Autoavaluació i coavaluació.

Atenció a la diversitat

Metodologies variades i actives (debats, tallers, projectes, recerques, activitats pràctiques) que permetin diferents formes d'aprendre.

Flexibilitat en tasques i productes finals (orals, escrits, audiovisuals, multimèdia) perquè cada alumne pugui mostrar els aprenentatges segons les seves fortaleses.

Adaptacions de materials i instruccions (textos simplificats, esquemes visuals, glossaris, suport TIC) per facilitar la comprensió.

Treball cooperatiu i inclusiu, amb rols diferenciats per afavorir la participació de tot l'alumnat.

Suport personalitzat: tutories, temps extra, activitats en petit grup per a necessitats específiques.

Atenció a la diversitat de capacitats: tasques d'aprofundiment i rol de lideratge per a altes capacitats; activitats pràctiques i manipulatives per a alumnat amb NESE.

Suport socioemocional: foment de l'autoestima, educació emocional i clima de respecte a l'aula.

Seguir les recomanacions de l'EOSA en matèria d'adaptacions.

Elements transversals

- El professor prestarà una atenció individualitzada als alumnes NESE i, a partir de les indicacions del EOSA, comprovarà cada mes si l'alumne va assolint el objectius de forma adequada.

Activitats complementàries

- No s'ha programat cap activitat complementària, però estem oberts a realitzar qualcuna, sempre que sigui adequada pels continguts de la matèria d'Igualtat de gènere.
- Revisió d'activitats de característiques similars
- Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.

Pla de seguiment

- Avaluar el progrés dels estudiants: comprovar si els estudiants estan aconseguint els objectius d'aprenentatge establerts.

- Identificar àrees de millora: detectar àrees on els estudiants necessiten més suport o atenció.

- Ajustar la planificació: ajustar la planificació i la metodologia segons les necessitats dels estudiants.

Instruments de Seguiment

- Avaluacions contínues: realitzar avaluacions contínues per a comprovar el progrés dels estudiants.

- Exàmens i proves: realitzar exàmens i proves per a avaluar la comprensió dels conceptes clau.

- Treball en grup i projectes: avaluar els treballs en grup i projectes realitzats pels estudiants.

- Observació de classe: observar les classes per a comprovar la participació i l'interès dels estudiants.

Indicadors de Seguiment

- Nivell de comprensió dels conceptes clau: comprovar si els estudiants comprenen els conceptes clau de la filosofia.

- Capacitat d'anàlisi i crítica: avaluar la capacitat dels estudiants per a analitzar i criticar textos i arguments filosòfics.

- Capacitat d'expressió escrita i oral: comprovar la capacitat dels estudiants per a expressar les seves idees de manera clara i convincent.

- Participació i interès: avaluar la participació i interès

Pla de recuperació

- Objectius del Pla de Recuperació
- - Fer costat als estudiants que necessiten ajuda addicional: proporcionar suport individualitzat als estudiants que estan tenint dificultats per a aconseguir els objectius d'aprenentatge.
- - Millorar la comprensió dels conceptes clau: ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau de la filosofia.
- - Desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica: ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica per a avaluar textos i arguments filosòfics.
- Estratègies de Recuperació
- - Tutories individuals: oferir tutories individuals als estudiants que necessiten ajuda addicional.
- - Activitats de reforç: realitzar activitats de reforç per a ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau.
- - Pràctiques i exercicis addicionals: proporcionar pràctiques i exercicis addicionals per a ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica.
- - Recursos addicionals: proporcionar recursos addicionals, com a textos i vídeos, per a ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau.
- Activitats de Recuperació

• - Revisió de conceptes clau: revisar els conceptes clau de la filosofia amb els estudiants que necessiten ajuda addicional. • - Anàlisi de textos filosòfics: analitzar textos filosòfics amb els estudiants per a ajudar-los a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica. • - Elaboració de resums i esquemes: ajudar els estudiants a elaborar resums i esquemes per a organitzar i comprendre millor la informació. • - Discussions i debats: organitzar discussions i debats per a ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'argumentació i crítica. • Avaluació del Pla de Recuperació • - Avaluació contínua: avaluar contínuament el progrés dels estudiants que participen en el pla de recuperació. • - Ajustos en la planificació: ajustar la planificació i la metodologia segons les necessitats dels estudiants. • - Comunicació amb els estudiants i pares: comunicar amb els estudiants i pares sobre el progrés i els resultats del pla de recuperació.
Revisió i millora
La revisió i millora del curs la realitzarem el mes de juny de 2026 amb vistes al curs 26/27

2.1.2. Segon d'ESO

2.1.2.1. Cooperació i serveis a la comunitat.

Competències específiques
• CE1. Entendre la importància dels hàbits saludables i sostenibles basant-se en els sabers científics per adoptar-los i promoure'ls en el seu entorn. • CE2. Indagar, argumentar, dissenyar i elaborar produccions pròpies sobre problemàtiques que ens envolten, que siguin de caire social, per desenvolupar un pensament crític, respectuós amb les diferències i que contribueixi a la construcció de la pròpia identitat i a valorar el conjunt de la societat. • CE3. Cercar, seleccionar, tractar i organitzar informació sobre temes rellevants del nostre entorn que impliquin una necessitat d'intervenció, usant fonts diverses per adquirir coneixements que permetin elaborar i expressar respostes en diversos formats.

- CE4. Conèixer i participar de forma activa en diferents òrgans del context escolar (comissions, assemblea de delegats, consell escolar, voluntariat dins el centre…).
- CE5. Conèixer i col·laborar amb les entitats de voluntariat de l'entorn i amb els canals de participació ciutadana, tant els institucionals com els d'ONG i l'associacionisme juvenil.
- CE6. Desenvolupar una actitud d'atenció i servei, practicant l'escolta activa, cooperant entre col·lectius separats generacionalment i amb col·lectius vulnerables, per afavorir l'autoestima personal.

Sabers bàsics seqüenciats i temporalització

1r Trimestre (setembre – desembre)

UP 1. Hàbits saludables i sostenibles per a un món millor (Set. – Oct.)

Sabers bàsics

- Emergència climàtica: canvis climàtics, escalfament global, cimeres del clima.
- Consum responsable: esgotament i contaminació dels recursos naturals, consumisme.
- Vida activa i hàbits saludables: alimentació, salut física, salut mental i social.
- Consciència ambiental: respecte i protecció del medi.

UP 2. Identitat, convivència i pensament crític (Nov. – Des.)

Sabers bàsics

- Igualtat: situacions discriminatòries de les dones i nines, rols de gènere en la societat i la cultura.
- Alteritat: respecte i acceptació de l'altre.
- Educació emocional: identificació i gestió de les emocions.
- Comportaments no discriminatoris i contraris a actituds segregadores.

2n Trimestre (gener – març)

UP 3. Investigar i comunicar amb rigor (Gener – Febr.)

Sabers bàsics

- Tècniques de la informació: recerca i selecció d'informació.
- Seguretat i benestar digital.
- Organització i difusió de la informació en diversos formats.
- Pensament crític davant fake news i discursos no fonamentats.

UP 4. Participació al centre educatiu (Febr. – Març)

Sabers bàsics

- Òrgans de participació escolar: assemblea de delegats, consell escolar, comissions, voluntariat al centre.
- Drets i deures de l'alumnat.
- Cohesió social a partir de la participació.
- Normes de funcionament i processos democràtics dins el centre.

3r Trimestre (abril – juny)

UP 5. Voluntariat i participació ciutadana (Abril – Maig)

Sabers bàsics

- Entitats de voluntariat (ONG, associacionisme juvenil).
- Canals de participació ciutadana, institucionals i socials.
- Conservació i defensa del patrimoni històric, artístic i cultural.
- Consciència ambiental i sostenibilitat en accions comunitàries.

UP 6. Servei intergeneracional i comunitat inclusiva (Maig – Juny)

Sabers bàsics

- Escolta activa entre generacions i col·lectius vulnerables.
- Educació emocional i autoestima personal.
- Relacions intergeneracionals i sostenibilitat.
- Accions de servei i cooperació amb col·lectius socials.

Criteris d'avaluació

1r Trimestre

UP 1. Hàbits saludables i sostenibles per a un món millor

Criteris d'avaluació (CA)

- **CA 1.1** Proposar i adoptar hàbits individuals i col·lectius sostenibles analitzant críticament les activitats pròpies i alienes.
- **CA 1.2** Proposar i adoptar hàbits individuals i col·lectius saludables analitzant críticament les activitats pròpies i alienes (alimentació, higiene, postura, activitat física…).
- **CA 1.3** Interpretar el paisatge de forma crítica analitzant elements i reCA flexionant sobre l'impacte ambiental i els riscs naturals derivats de les accions humanes.

UP 2. Identitat, convivència i pensament crític

Criteris d'avaluació (CA)

- **CA 2.1** Identificar, valorar i mostrar interès pels principals problemes i reptes que afecten la societat (intolerància, racisme, desigualtat econòmica, discriminació de gènere…).
- **CA 2.2** Argumentar de forma crítica sobre els problemes socials que envolten l'alumne (desigualtat, crisi energètica, massificació, impactes ambientals), contrastant i valorant fonts diverses.

2n Trimestre

UP 3. Investigar i comunicar amb rigor

Criteris d'avaluació (CA)

- **CA 3.1** Elaborar i expressar continguts propis en diferents formats mitjançant la recerca i selecció d'informació.
- **CA 3.2** Contrastar i fonamentar els arguments sobre temes i esdeveniments del nostre entorn (especialment davant fake news).
- **CA 3.3** Tractar i presentar la informació objecte de recerca en campanyes, presentacions o difusió al centre.

UP 4. Participació al centre educatiu

Criteris d'avaluació (CA)

- **CA 4.1** Prendre consciència dels òrgans de participació escolar existents i conèixer les estructures de la comunitat educativa.
- **CA 4.2** Conèixer les funcions i competències dels òrgans del context escolar i valorar la seva incidència.
- **CA 4.3** Contribuir i participar en el funcionament dels diferents òrgans escolars, elaborant propostes i valorant-ne l'impacte.

3r Trimestre

UP 5. Voluntariat i participació ciutadana

Criteris d'avaluació (CA)

- **CA 5.1** Prendre consciència del voluntariat que envolta l'alumne, identificant i investigant diferents entitats.
- **CA 5.2** Conèixer les funcions i competències de les entitats de voluntariat.
- **CA 5.3** Promoure el funcionament de projectes dins d'aquestes entitats amb una implicació personal, valorant el seu paper social i personal.

UP 6. Servei intergeneracional i comunitat inclusiva

Criteris d'avaluació (CA)

- **CA 6.1** Desenvolupar i demostrar una actitud de respecte i cooperació cap a altres generacions i col·lectius vulnerables.
- **CA 6.2** Contribuir activament al desenvolupament de projectes sociocomunitaris vinculats a entitats del tercer sector i als ODS.

Metodologia i estratègies didàctiques

- **ApS (Aprenentatge i Servei)**: vincula teoria i pràctica amb una finalitat de millora social.
- **Aprenentatge cooperatiu**: equips heterogenis amb rols rotatius (coordinador, secretari, portaveu…).
- **Aprenentatge entre iguals**: tutorització, intercanvi d'opinions i revisió mútua.
- **Aprenentatge per projectes**: productes finals amb aplicació real (campanyes, propostes, projectes comunitaris).

- **Educació emocional i inclusiva**: dinàmiques de grup per reforçar autoestima, respecte i alteritat.
- **Ús crític de les TIC**: com a eina de recerca, creació i difusió de coneixement.

Instruments i procesos d'avaluació, sistema de qualificació

1. Instruments d'avaluació

Es combinen instruments **qualitatius i quantitatius**, centrats en el desenvolupament competencial:

- **Rúbriques**: per valorar treballs en grup, campanyes de sensibilització, projectes ApS.
- **Portafoli d'aprenentatge**: recull de tasques, reflexions i evidències del progrés personal.
- **Observació sistemàtica del professorat**: actitud, implicació i cooperació.
- **Exposicions orals i debats**: valoració de la claredat, argumentació i capacitat crítica.
- **Autoavaluació i coavaluació**: l'alumne i el grup valoren els seus propis processos i resultats.

2. Processos d'avaluació

- **Avaluació inicial**:
  - Pluja d'idees i debats per detectar coneixements previs sobre sostenibilitat, igualtat i participació.
- **Avaluació formativa i contínua**:
  - Seguiment mitjançant activitats de recerca, tallers, debats i treballs cooperatius.
  - Feedback constant (oral, escrit o digital) per millorar processos.
- **Avaluació final**:
  - Producte final de cada unitat (campanya, mural, presentació, projecte ApS).
  - Reflexió final sobre aprenentatges i compromís personal.

3. Sistema de qualificació

Seguint els criteris de la LOMLOE i la matèria, l'avaluació és **global, integradora i contínua**.

- **80% – Competències específiques**
  - Desenvolupament dels criteris d'avaluació (CA) de cada unitat.

  – Reflexió i autonomia personal
    - Portafoli i diari personal.
    - Autoavaluació i coavaluació.
- **20% – Actitud i participació**
  - Compromís en projectes cooperatius i ApS.
  - Respecte, escolta activa, iniciativa i treball en equip.

- **Metodologies variades i actives** (debats, tallers, projectes, recerques, activitats pràctiques) que permetin diferents formes d'aprendre.
- **Flexibilitat en tasques i productes finals** (orals, escrits, audiovisuals, multimèdia) perquè cada alumne pugui mostrar els aprenentatges segons les seves fortaleses.
- **Adaptacions de materials i instruccions** (textos simplificats, esquemes visuals, glossaris, suport TIC) per facilitar la comprensió.
- **Treball cooperatiu i inclusiu**, amb rols diferenciats per afavorir la participació de tot l'alumnat.
- **Suport personalitzat**: tutories, temps extra, activitats en petit grup per a necessitats específiques.
- **Atenció a la diversitat de capacitats**: tasques d'aprofundiment i rol de lideratge per a altes capacitats; activitats pràctiques i manipulatives per a alumnat amb NESE.
- **Suport socioemocional**: foment de l'autoestima, educació emocional i clima de respecte a l'aula.

Elements transversals

La matèria de **Cooperació i Serveis a la Comunitat** es fonamenta en una visió integral de l'educació i contribueix, de manera directa, al desenvolupament dels valors i competències que travessen tot el currículum de l'etapa. Els **elements transversals** s'incorporen de manera natural en les sis unitats de programació i es treballen de forma competencial, vivencial i contextualitzada.

1. Educació en valors cívics i ètics

- Promou el **respecte, la solidaritat, la cooperació i la igualtat** com a valors fonamentals per a la convivència democràtica.

- Es treballa la **responsabilitat personal i col·lectiva** mitjançant activitats d'aprenentatge-servei (ApS) i projectes de participació ciutadana.
- Es fomenta el **compromís actiu amb la millora de l'entorn** i la comprensió de la interdependència entre individus i comunitats.

2. Igualtat efectiva entre homes i dones

- Integració de la **perspectiva de gènere** en totes les unitats, especialment en la UP2 ("Identitat, convivència i pensament crític").
- Anàlisi crítica dels **estereotips i rols de gènere** presents en els mitjans i en la vida quotidiana.
- Foment del **lideratge igualitari i la participació equitativa** en grups i projectes cooperatius.

3. Educació per al desenvolupament sostenible

- Present en totes les unitats, especialment la UP1 i la UP5, amb activitats que promouen hàbits sostenibles i consciència ambiental.
- Es treballa la relació entre **benestar humà i conservació del medi natural**, connectant amb els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** de l'Agenda 2030.
- Es fomenta el consum responsable, la reducció de residus i la cura del planeta a través de campanyes i projectes pràctics.

4. Educació digital i mediàtica

- Promoció de la **competència digital crítica**, especialment a la UP3 ("Investigar i comunicar amb rigor").
- Ús responsable i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Identificació de **fake news**, verificació de fonts i ús ètic de la informació.

5. Educació per a la convivència i la inclusió

- Foment del **respecte per la diversitat cultural, funcional i generacional**.
- Activitats d'**escolta activa i mediació** per prevenir conflictes i promoure la convivència.
- Inclusió de **tots els alumnes** a través de metodologies cooperatives i flexibles.

6. Educació emocional i desenvolupament personal

- Integració transversal de l'**educació emocional** per afavorir l'autoconeixement, l'empatia i la gestió de les emocions.
- Potenciació de l'**autoestima i el sentiment de pertinença** al grup i a la comunitat.
- Es treballa especialment a la UP2 i la UP6 amb activitats de reflexió i cooperació intergeneracional.

7. Educació per a la ciutadania democràtica i la participació

- Coneixement i pràctica dels **valors democràtics**: participació, corresponsabilitat, diàleg i respecte per les normes comunes.
- Participació activa en els **òrgans de representació escolar** (U4) i en **projectes de voluntariat i servei comunitari** (U5).
- Es promou una actitud crítica i responsable davant els reptes socials actuals.

8. Educació per a la salut

- Present a la UP1 i transversalment en tot el curs: foment d'hàbits saludables, activitat física, alimentació equilibrada i benestar emocional.
- Reflexió sobre els **estils de vida** i la seva relació amb la salut personal i social.

Activitats complementàries

Activitat amb Creu Roja – Secció de Refugiats: "Acollir per comprendre"

Entitat col·laboradora: Creu Roja Illes Balears – Programa d'Atenció a Persones Refugiades.
Durada: 2 sessions (una al centre i una visita o taller amb personal de Creu Roja).
Temporalització: 2n trimestre (unitat 5: *Voluntariat i participació ciutadana*).

Descripció de l'activitat

L'alumnat participa en una activitat de sensibilització sobre la realitat de les persones refugiades i sol·licitants d'asil a les Illes Balears.
Professionals de la **Creu Roja** visitaran el centre per dur a terme un **taller participatiu** amb dinàmiques vivencials ("El viatge d'una maleta", "Camins forçats") que permeten comprendre els processos de desplaçament, acollida i integració.

Posteriorment, els alumnes elaboraran una **campanya de sensibilització al centre educatiu** per promoure el respecte, la solidaritat i la inclusió social.

Objectius

- Comprendre les causes i conseqüències dels desplaçaments forçats.
- Desenvolupar empatia i respecte envers la diversitat cultural i d'orígens.
- Fomentar la participació activa en accions solidàries de suport a refugiats.
- Revisió d'activitats de característiques similars
  Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.
-

Competències treballades

- **CE2:** Desenvolupament del pensament crític i respecte per les diferències.
- **CE3:** Recerca i difusió d'informació en diversos formats.
- **CE5:** Coneixement i col·laboració amb entitats de voluntariat i canals de participació ciutadana.

Producte final

Creació de pòsters, vídeos o publicacions digitals sota el lema **"Tots tenim dret a un lloc segur"**, exposats al centre o compartits a les xarxes educatives del mateix.

Activitat amb el CMSS Nord – Ajuntament de Palma: "La comunitat que ens cuida"
Entitat col·laboradora: CMSS Nord – Àrea de Benestar Social, Ajuntament de Palma.
Durada: 3 sessions (presentació + visita al centre + activitat de retorn al centre educatiu).
Temporalització: 3r trimestre (unitat 6: *Servei intergeneracional i comunitat inclusiva*).

Descripció de l'activitat

A través de la col·laboració amb el **Centre Municipal de Serveis Socials Nord**, l'alumnat coneixerà de primera mà els serveis d'atenció social i els programes municipals destinats a **persones grans, famílies vulnerables i col·lectius amb risc d'exclusió**.
Els tècnics del CMSS faran una **xerrada introductòria** al centre escolar i posteriorment es durà a terme una **visita guiada** a les instal·lacions, on els alumnes podran conèixer com es gestionen els recursos, les ajudes i les accions comunitàries.

Com a activitat final, l'alumnat desenvoluparà una **iniciativa de sensibilització o col·laboració solidària**, com ara una recollida de productes d'higiene o un mural participatiu sobre la importància del suport social.

Objectius

- Conèixer el funcionament i els recursos dels serveis socials municipals.
- Valorar el paper de les institucions públiques en la cohesió social i la igualtat d'oportunitats.

- Desenvolupar actituds d'empatia, cooperació i compromís amb la comunitat.

Competències treballades

- **CE4:** Participació activa en el context escolar i social.
- **CE5:** Col·laboració amb entitats i serveis de voluntariat o assistència social.
- **CE6:** Desenvolupament d'una actitud de servei i escolta activa envers col·lectius vulnerables.

Producte final

Creació d'una **exposició al centre** titulada *"Les xarxes que ens sostenen"*, amb materials visuals i reflexions sobre la importància del suport comunitari i la inclusió.

Pla de seguiment

1. Finalitat:
Assegurar el bon desenvolupament de la programació, l'assoliment de les competències específiques i la millora contínua del procés d'ensenyament-aprenentatge.

2. Instruments de seguiment:

- Diari de programació i observació a l'aula.
- Rúbriques i registres d'avaluació competencial.
- Portafoli docent i evidències d'aprenentatge.
- Reunions de coordinació i revisió trimestral.

3. Moments de revisió:

- **Inici de curs:** adaptació al grup classe.
- **Final de cada trimestre:** valoració del desenvolupament de les unitats i ajustos metodològics.
- **Final de curs:** anàlisi global i propostes de millora per al curs següent.

4. Indicadors principals:

- Grau d'assoliment de les competències.
- Participació i implicació de l'alumnat.
- Adequació de la temporalització i les activitats.
- Aplicació de mesures d'atenció a la diversitat.

5. Responsables:
Professorat de la matèria, equip docent de nivell i coordinació pedagògica.

6. Millora contínua:
Els resultats del seguiment serviran per reajustar activitats, metodologies i criteris d'avaluació, garantint una programació més adaptada i efectiva.

Pla de recuperació

1. Procediment

- Al **mes de desembre**, el professorat lliurarà a l'alumnat amb avaluació negativa un **dossier de recuperació personalitzat**, adaptat als continguts i competències no assolides.
- El **dossier** inclourà activitats de síntesi, exercicis pràctics i reflexions vinculades a les unitats treballades (*hàbits saludables, sostenibilitat, convivència i pensament crític*).
- Es fomentarà el treball autònom, amb possibilitat de **tutories de seguiment** durant el segon trimestre per resoldre dubtes.

2. Termini d'entrega

- El dossier haurà de ser **entregat l'1 d'abril de 2026**.
- L'avaluació del dossier es farà durant el mes d'abril i constarà a l'acta de la segona avaluació.

3. Criteris d'avaluació de la recuperació

- Compleció i qualitat de les activitats proposades.
- Capacitat de reflexió i aplicació pràctica dels sabers treballats.
- Presentació acurada i respecte dels terminis.
- Evidència de millora en les competències específiques: sostenibilitat, convivència, participació i servei comunitari.

4. Resultat i qualificació

La **superació del dossier** comportarà la **recuperació de la matèria** corresponent al període pendent.
En cas contrari, es preveurà una nova proposta d'activitats durant el tercer trimestre, orientada a l'assoliment mínim de les competències essencials.

Revisió i millora

1. Finalitat

Aquest apartat té com a objectiu establir un procés sistemàtic de **revisió, avaluació i millora contínua** de la programació anual per garantir la seva coherència, actualització i adequació a les necessitats reals de l'alumnat i del context educatiu.

2. Procediment de revisió

- **Revisió trimestral:** al final de cada trimestre, el professorat valorarà el desenvolupament de les unitats, la temporalització i l'eficàcia de les activitats i metodologies utilitzades.
- **Anàlisi d'evidències:** es revisaran les rúbriques, portafolis, registres d'avaluació i resultats d'aprenentatge per detectar fortaleses i aspectes de millora.
- **Recollida de feedback:** es tindrà en compte l'opinió de l'alumnat mitjançant enquestes o debats breus, així com les aportacions de l'equip docent i de les entitats col·laboradores.

3. Criteris de revisió

- Grau d'assoliment de les **competències específiques** i dels **objectius de la matèria**.
- Adequació de la **temporalització** i càrrega de treball.
- Pertinència i impacte de les **metodologies aplicades** (ApS, treball cooperatiu, projectes).
- Eficàcia de les **mesures d'atenció a la diversitat**.
- Valoració de les **activitats complementàries i col·laboracions externes**.

4. Millora contínua

A partir de les conclusions de la revisió, el professorat introduirà ajustos o propostes de millora per al curs següent, com ara:

- Incorporar nous recursos o activitats més vinculades al context local.
- Reajustar la durada o seqüència de les unitats.
- Millorar els instruments d'avaluació i seguiment.
- Enfortir les relacions amb entitats socials i de voluntariat per ampliar les experiències d'aprenentatge-servei.

5. Registre i aplicació

Les conclusions de la revisió anual quedaran recollides en un **informe de valoració final** que servirà de base per a la programació del curs següent, garantint una **planificació evolutiva, flexible i adaptada** a la realitat educativa del centre i del grup classe.

2.1.2.2. Igualtat de gènere.

Competències específiques
• CE 1 Comprendre com funciona el sistema sexe-gènere, com a constructe social que ha configurat els models de masculinitat i feminitat, per afavorir un desenvolupament integral i autònom de la personalitat, plural i respectuós, que qüestioni els estereotips de gènere. • CE 2 Reflexionar sobre la importància de les relacions igualitàries entre homes i dones en la societat actual, identificar creences, comportaments i actituds que generen violència cap a les dones, adoptant una postura crítica, de denúncia i de transformació social. • CE 3 Identificar les situacions d'invisibilitat i marginalitat que ha patit històricament i que encara avui dia pateix la dona, per tal d'integrar la seva contribució al patrimoni cultural, social i científic, com a protagonistes del passat, del present i del futur. • CE 4 Donar a conèixer les característiques de l'educació sexual integral, per contribuir a la salut i el benestar del jovent i afavorir unes relacions afectives sanes i igualitàries. • CE 5 Conèixer la diversitat afectiva, sexual i de gènere, per garantir el respecte cap a les diferents identitats i l'orientació sexual de les persones.
Sabers bàsics seqüenciats i temporalització
LA CONSTRUCCIÓ SOCIAL SEXE-GÈNERE (1er trimestre) • sistema sexe-gènere, socialització de gènere, estereotips de gènere, sexisme, masclisme, patriarcat, feminisme.

- Diferenciació precisa entre els conceptes que reflecteixen pressions socials derivades de construccions arbitràries i aquells que fomenten l'autorealització i el desenvolupament integral, digne i saludable de la persona.

LES VIOLÈNCIES CAP A LES DONES (1er trimestre)

- Els Drets Humans i els ODS com a base epistemològica, humana i punt de partida global cap a la igualtat.
- La identificació i comprensió del risc que suposa no detectar la cultura del mite de l'amor romàntic.
- L'iceberg de les violències masclistes.
- Violències visibles: violència física, violència sexual (agressions sexuals, abusos sexuals, assetjament sexual, ciberassetjament).
- Violències invisibles: violència psíquica, violència simbòlica, violència econòmica, violència institucional.

LA VISIBILITZACIÓ DE LA DONA (2n trimestre)

- La història del moviment feminista: recorregut històric des de les primeres accions individuals a les lluites col·lectives de les primeres onades feministes.
- La silenciació i invisibilització històrica de la dona en l'àmbit públic de la societat, en la cultura, en la ciència, en l'art, en la política, en l'economia…
- Nous referents: Simone de Beavoir, Vandana Shiva, Chimamanda Ngozi Adichie, Malala Yousafzai, Silvia Federici, Angela Davis…
- La vulnerabilitat de les dones migrades a Occident. La desigualtat de drets entre homes i dones en països no occidentals.
- Interseccionalitat i feminisme.
- Ecofeminisme.

EDUCACIÓ SEXUAL INTEGRAL (2n trimestre)

- Els canvis físics, emocionals i socials a l'adolescència.
- Autoestima i autoconcepte.
- Relacions sanes i igualitàries: la responsabilitat afectiva.
- Pornografia i prostitució: sexualitat, poder i domini patriarcal.

LA DIVERSITAT AFECTIVOSEXUAL I DE GÈNERE (3er trimestre)

- Conceptes clau: corporalitat, identitat de gènere, orientació sexual, expressió de gènere, LGTBIQ+.
- La història del moviment LGTBIQ+.
- LGTBI-fòbia.
- Nous referents: Judith Butler, Paul B. Preciado, Brigitte Vasallo, Virginie Despentes, Mario Galindo, Adriana Guzmán…

Metodologia i estratègies didàctiques

- Aprenentatge entre iguals: tutorització, intercanvi d'opinions i revisió mútua.
- Aprenentatge per projectes: productes finals amb aplicació real (campanyes, propostes, projectes comunitaris).

Instruments i processos d'avaluació, sistema de qualificació

1. Instruments d'avaluació

Es combinen instruments qualitatius i quantitatius, centrats en el desenvolupament competencial:

- Rúbriques: per valorar treballs en grup, campanyes de sensibilització, projectes ApS.
- Portafoli d'aprenentatge: recull de tasques, reflexions i evidències del progrés personal.
- Observació sistemàtica del professorat: actitud, implicació i cooperació.
- Exposicions orals i debats: valoració de la claredat, argumentació i capacitat crítica.
- Autoavaluació i coavaluació: l'alumne i el grup valoren els seus propis processos i resultats.

2. Processos d'avaluació

- Avaluació inicial:
  - Pluja d'idees i debats per detectar coneixements previs sobre sostenibilitat, igualtat i participació.
- Avaluació formativa i contínua:
  - Seguiment mitjançant activitats de recerca, tallers, debats i treballs cooperatius.
  - Feedback constant (oral, escrit o digital) per millorar processos.
- Avaluació final:
  - Producte final de cada unitat (campanya, mural, presentació, projecte ApS).

- Reflexió final sobre aprenentatges i compromís personal.

3. Sistema de qualificació

Seguint els criteris de la LOMLOE i la matèria, l'avaluació és global, integradora i contínua.

- 60% – Competències específiques
  - Desenvolupament dels criteris d'avaluació (CA) de cada unitat.
  - Qualitat dels productes (informes, murals, campanyes, presentacions).

- 20% – Actitud i participació
  - Compromís en projectes cooperatius i ApS.

  - Respecte, escolta activa, iniciativa i treball en equip.

- 20% – Reflexió i autonomia personal
  - Portafoli i diari personal.
  - Autoavaluació i coavaluació.

Atenció a la diversitat

Metodologies variades i actives (debats, tallers, projectes, recerques, activitats pràctiques) que permetin diferents formes d'aprendre.

Flexibilitat en tasques i productes finals (orals, escrits, audiovisuals, multimèdia) perquè cada alumne pugui mostrar els aprenentatges segons les seves fortaleses.

Adaptacions de materials i instruccions (textos simplificats, esquemes visuals, glossaris, suport TIC) per facilitar la comprensió.

Treball cooperatiu i inclusiu, amb rols diferenciats per afavorir la participació de tot l'alumnat.

Suport personalitzat: tutories, temps extra, activitats en petit grup per a necessitats específiques.

Atenció a la diversitat de capacitats: tasques d'aprofundiment i rol de lideratge per a altes capacitats; activitats pràctiques i manipulatives per a alumnat amb NESE.

Suport socioemocional: foment de l'autoestima, educació emocional i clima de respecte a l'aula.

Elements transversals

- La primera setmana el professor detectarà els alumnes amb necessitats educatives especials i els aplicarà les adaptacions que recomana el Departament d'Orientació.

Activitats complementàries

No s'ha programat cap activitat complementària, però estem oberts a realitzar qualcuna, sempre que sigui adequada pels continguts de la matèria d'Igualtat de gènere**.**

- Revisió d'activitats de característiques similars
  Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.

Pla de seguiment

- Avaluar el progrés dels estudiants: comprovar si els estudiants estan aconseguint els objectius d'aprenentatge establerts.

- Identificar àrees de millora: detectar àrees on els estudiants necessiten més suport o atenció.

- Ajustar la planificació: ajustar la planificació i la metodologia segons les necessitats dels estudiants.

Instruments de Seguiment

- Avaluacions contínues: realitzar avaluacions contínues per a comprovar el progrés dels estudiants.

- Exàmens i proves: realitzar exàmens i proves per a avaluar la comprensió dels conceptes clau.

- Treball en grup i projectes: avaluar els treballs en grup i projectes realitzats pels estudiants.

- Observació de classe: observar les classes per a comprovar la participació i l'interès dels estudiants.

Indicadors de Seguiment

- Nivell de comprensió dels conceptes clau: comprovar si els estudiants comprenen els conceptes clau de la filosofia.

- Capacitat d'anàlisi i crítica: avaluar la capacitat dels estudiants per a analitzar i criticar textos i arguments filosòfics.

- Capacitat d'expressió escrita i oral: comprovar la capacitat dels estudiants per a expressar les seves idees de manera clara i convincent.

- Participació i interès: avaluar la participació i interès

Pla de recuperació

- Objectius del Pla de Recuperació
- - Fer costat als estudiants que necessiten ajuda addicional: proporcionar suport individualitzat als estudiants que estan tenint dificultats per a aconseguir els objectius d'aprenentatge.
- - Millorar la comprensió dels conceptes clau: ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau de la filosofia.
- - Desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica: ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica per a avaluar textos i arguments filosòfics.
- Estratègies de Recuperació
- - Tutories individuals: oferir tutories individuals als estudiants que necessiten ajuda addicional.
- - Activitats de reforç: realitzar activitats de reforç per a ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau.
- - Pràctiques i exercicis addicionals: proporcionar pràctiques i exercicis addicionals per a ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica.
- - Recursos addicionals: proporcionar recursos addicionals, com a textos i vídeos, per a ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau.

- **Activitats de Recuperació**
- - Revisió de conceptes clau: revisar els conceptes clau de la filosofia amb els estudiants que necessiten ajuda addicional.
- - Anàlisi de textos filosòfics: analitzar textos filosòfics amb els estudiants per a ajudar-los a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica.
- - Elaboració de resums i esquemes: ajudar els estudiants a elaborar resums i esquemes per a organitzar i comprendre millor la informació.
- - Discussions i debats: organitzar discussions i debats per a ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'argumentació i crítica.
- Avaluació del Pla de Recuperació
- - Avaluació contínua: avaluar contínuament el progrés dels estudiants que participen en el pla de recuperació.
- - Ajustos en la planificació: ajustar la planificació i la metodologia segons les necessitats dels estudiants.
- - Comunicació amb els estudiants i pares: comunicar amb els estudiants i pares sobre el progrés i els resultats del pla de recuperació.

Revisió i millora

La revisió i millora del curs la realitzarem el mes de juny de 2026 amb vistes al curs 26/27

2.1.3. Tercer d'ESO

2.1.3.1. Introducció Filosofia

Competències específiques

- CE 1: Usar i valorar adequadament arguments i estructures argumentals, a partir de la seva anàlisi tant formal com informal, per produir i apreciar discursos, expressions o reflexions, personals o col·lectives, orals i escrites, de forma rigorosa, i evitar així modes dogmàtics, fonamentalistes fal·laços i esbiaixats de sostenir opinions o hipòtesis incoherents.

- CE 2: Practicar l'exercici del diàleg filosòfic de manera rigorosa, crítica, tolerant i empàtica, interioritzant les pautes ètiques i formals que requereix, mitjançant la participació en activitats grupals i a través del plantejament dialògic de les qüestions filosòfiques, per promoure el contrast i l'intercanvi d'idees i l'exercici d'una ciutadania activa i democràtica.

- CE 3: Identificar problemes i formular preguntes sobre el fonament, el valor i el sentit de la realitat i l'existència humana, a partir de l'anàlisi i la interpretació d'imatges, màximes, textos breus, audiovisuals, cinema, lectura de llibres, música, art i altres formes d'expressió filosòfica i cultural, per reconèixer la radicalitat i la transcendència d'aquestes qüestions, així com la necessitat d'afrontar-les per desenvolupar una vida reflexiva i conscient de si mateixa.

- CE 4: Reconèixer el caràcter plural de les concepcions, idees i arguments entorn de cadascun dels problemes fonamentals de la filosofia, en tant que ús teòric de la raó. Això és, analitzar críticament i dialècticament diverses tesis i màximes filosòficament rellevants i relatives al coneixement de la realitat, per generar una concepció complexa i no dogmàtica d'aquestes qüestions i idees, promovent una actitud oberta, tolerant, amb capacitat de consens i compromesa amb la resolució racional i pacífica dels conflictes.

- CE 5: Analitzar problemes ètics i polítics mitjançant l'exposició crítica i dialèctica de totes les posicions filosòficament pertinents en la interpretació i resolució dels mateixos, per desenvolupar el judici propi i l'autonomia moral. Desenvolupar la sensibilitat i comprensió crítica de l'art i altres manifestacions amb valor estètic, per contribuir a l'educació amb cura dels sentiments i la gestió de les emocions estètiques, per generar una actitud reflexiva pel que fa al llenguatge de les imatges.

Sabers bàsics seqüenciats i temporalització

1. El saber filosòfic: Les característiques del saber filosòfic. Aproximació històrica a la filosofia. Els biaixos socials, culturals i de gènere en el seu desenvolupament. Vigència i utilitat de la filosofia: reptes del segle XXI.
    a. Pitàgores i Teano: el terme «filosofia» i les olimpíades.
    b. Hipàtia d'Alexandria: "Defensa el teu dret a pensar, perquè fins i tot pensar de manera errònia és millor que no pensar."
    c. Kant: "Aude Sapere!" (Atreveix-te a pensar).
    d. Ludwig Wittgenstein: «sobre allò que no es pot parlar, s'ha de callar».
    e. Marina Garcés: "La filosofia no és un abric, és la pell; no és un vestit, és la carn; no és un paper, és una forma de vida."

2. Antropologia: El debat sobre la gènesi i definició de la naturalesa humana. Concepcions de l'ésser humà. La qüestió de la identitat i l'especulació entorn del transhumanisme.
    a. Diotima de Mantinea: "L'amor és filòsof."
    b. Sòcrates: "Coneix-te a tu mateix."
    c. Agustí d'Hipona: «estima i fes el que vulguis».
    d. Simone Weil: «allò que degrada la intel·ligència, degrada tot l'ésser humà».
    e. Victoria Camps: «les emocions mostren la vulnerabilitat essencial de l'ésser humà».
3. L'ús Teòric de la Raó: "Realitat. La qüestió de la naturalesa última de la realitat"

a. El problema del real. Aparença i realitat. La qüestió de les realitats virtuals. El problema filosòfic del temps i el canvi.
b. Heràclit d'Efes: «no ens podem banyar dues vegades al mateix riu».
c. Parmènides d'Elea: «és necessari dir i pensar que el ser és, i el no-ser no és».
d. Plató i el mite de la caverna.
e. Anselm de Canterbury: «crec per entendre, entenc per creure».
f. David Hume: «en sentit estricte, és impossible conèixer les causes dels efectes».
g. Karl Marx: «la religió és l'opi del poble».
h. George Edward Moore: «per saber si una cosa és real, em refio del meu sentit comú».

4. Coneixement: El problema filosòfic del coneixement i la veritat El coneixement: definició, possibilitat i límits. Teories de la veritat. La desinformació i el fenomen de la «postveritat». Les teories del coneixement. La dimensió social i política del coneixement.

a. Ramon Llull i l'arbre de la ciència.
b. Hildegard von Bingen: «no podem viure en un món que és interpretat per a nosaltres per altres persones».
c. William James: «si sé una cosa i no la sé dir, aleshores no la sé»
d. Thomas Kuhn: «les crisis del nostre temps són l'impuls necessari per a la revolució en marxa».
e. Martha Nussbaum: «el coneixement no és garantia de bon comportament, però la ignorància és una garantia virtual de mal comportament».
f. Zygmunt Bauman: «en l'era de la informació, la invisibilitat és equivalent a la mort».

5. Llenguatge: El problema filosòfic de la veritat i del llenguatge

a. El raonament i l'argumentació. L'argumentació informal. Nocions de lògica formal. La detecció de fal·làcies i biaixos cognitius.
b. Ramon Llull: «si no ens entenem per llenguatge, entenguem-nos per amor».
c. Ludwig Wittgenstein: «els límits del meu llenguatge són els límits del meu món».
d. Alfred Jules Ayer: «allò que no pugui transmetre's i discutir-se mitjançant proposicions significatives no significa res i, per tant, no pot ser objecte de discussió filosòfica».
e. Celia Amorós: «és sabut que qui té el poder dona nom a les coses (i a les persones)».

6. L'ÚS PRÀCTIC DE LA RAÓ: Ètica. L'acció humana

a. El problema ètic: com hem d'actuar. Ser i haver de ser. La deliberació moral. Les principals respostes al problema ètic.
b. Epicur de Samos: «el plaer és el principi i la fi de la vida feliç».
c. Hipàrquia de Maronea i la vida dels cans.
d. Aristòtil: «sense amistat no podem ser feliços».
e. Cristina II de Suècia: «cal gaudir o patir el present, oblidar el passat i resignar-se davant el futur».
f. Immanuel Kant: «actua de tal manera que tractis la humanitat, tant en la teva persona com en la de qualsevol altre, sempre com a fi i mai com a mitjà».
g. Jeremy Bentham: «l'ètica funciona com una calculadora: s'ha de cercar la major quantitat de felicitat possible per a la major quantitat de persones possible».
h. John Stuart Mill: «puc detestar el meu adversari polític; allò que no puc fer és sufocar-lo».
i. Peter Singer: «els termes 'moral' i 'ètica' són essencialment sinònims».
j. Adela Cortina: «renunciar als valors morals mínims seria com renunciar a la pròpia Humanitat».

7. Política. L'acció humana: filosofia política

a. L'home com ser social. Definició del polític. El fonament de l'organització social i del poder polític. El debat polític contemporani.
b. Aspàsia de Milet: «la democràcia és la igualtat de tot ciutadà».
c. Hobbes: «l'home és el llop de l'home».

d. Isabel de Bohèmia: «estem en l'edat correcta per fer coses incorrectes de forma correcta».

e. Simone Weil: «l'home fa a les dones el que fa al planeta».

f. Hannah Arendt: «sota la tirania és més fàcil actuar que pensar».

g. El panòptic de Foucault i el control social.

h. Jürgen Habermas: «empegueeix-te de morir fins que no hagis aconseguit una victòria per a la humanitat».

i. Amelia Valcárcel: «si la vida que et dissenyen no és habitable, canvia-la».

8. Feminisme. L'acció humana: filosofia ètica i política.

"El diàleg entorn dels principis polítics fonamentals. Els drets humans: la seu gènesi, legitimitat i vigència actual. Les diferents generacions de drets humans".

a. Olympe de Gouges: «digues-me qui t'ha donat el sobirà poder d'oprimir el meu sexe». «Dona, desperta't; el repic de campanes de la raó es fa sentir en tot l'univers; reconeix els teus drets».

b. Mary Wollstonecraft: «s'ha de permetre que les dones fonamentin la seva virtut en el coneixement». «No desitjo que les dones tenguin poder sobre els homes, sinó sobre elles mateixes».

c. Simon de Beauvoir: «no es neix dona, s'arriba a ser-ho».

d. Judith Butler: «sigui quina sigui la llibertat per la qual lluitem, ha de ser una llibertat basada en la igualtat».

e. Angela Davis: «les eines de l'amo no serveixen per desmuntar la casa de l'amo».

f. Joan Mascaró: «és una veritat gran, universal, que l'home gran s'arrela dins el seu idioma, cultura i poble, i s'enfila dins els valors universals i, fins i tot, dins l'infinit».

9. Estètica: La reflexió filosòfica entorn de la creació artística.

"Definició, àmbits i problemes de l'estètica: art, bellesa i gust. Teories clàssiques i modernes sobre la bellesa i l'art. Teories i problemes estètics contemporanis".

a. Friedrich Nietzsche: «sense la música, la vida seria un error».

b. Hans-Georg Gadamer: «l'obra d'art és un creixement en el ser».

c. María Marina Garcés: aprendre a viure en comú.

d. Zambrano: «filosòfica és la pregunta, i poètica la troballa».

Temporalització: La temporalització a tercer d'ESO no pot seguir un temari concret. La filosofia a tercer d'ESO no pot ser una matèria teòrica i no podem seguir un fil històric i temporal clar. La nostra temporalització, per tant, es lliga als diferents criteris que avaluem en cada sessió de seguiment.

1ª Sessió de seguiment:

CA 01: 1.1 Produir discursos argumentatius, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics
CA 1.2 Detectar i evitar modes dogmàtics, fal·laços i esbiaixats

CA 2.1 Promoure el contrast i l'intercanvi d'idees i l'exercici d'una ciutadania activa i democràtica

2ª Sessió de seguiment:

CA 3.1 Reconèixer la radicalitat i transcendència dels problemes filosòfics.

CA 3.2 Desenvolupar una actitud indagadora, autònoma i activa en l'àmbit de la reflexió filosòfica,

CA 4.1 Generar una concepció complexa i no dogmàtica dels problemes filosòfics mitjançant l'anàlisi crítica de tesis filosòfiques diferents i oposades.

CA 4.2 Generar una concepció complexa, rigorosa i crítica de la riquesa i influència del pensament filosòfic,

3ª Sessió de seguiment:

CA 5.1 Desenvolupar el propi judici i l'autonomia moral mitjançant l'anàlisi filosòfic de problemes ètics i polítics fonamentals.

CA 5.2 Generar un equilibri adequat entre l'aspecte racional i l'emotiu en la consideració dels problemes filosòfics, especialment els referits a l'àmbit de l'estètica.

Criteris d'avaluació

- CA 1.1 Produir i avaluar discursos argumentatius, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics, demostrant un ús correcte de normes i pautes lògiques, retòriques i argumentatives.

- CA 1.2 Detectar i evitar modes dogmàtics, fal·laços i esbiaixats de sostenir opinions i hipòtesis, i exercitar les virtuts argumentatives, demostrant comprensió de la naturalesa d'aquestes fal·làcies i biaixos, així com de la necessitat de sotmetre la pràctica argumentativa a principis ètics com ara la cooperació, el compromís amb la veritat, el respecte a la pluralitat i el rebuig de tota actitud vexatòria, discriminatòria o arbitrària.

- CA 2.1 Promoure el contrast i l'intercanvi d'idees i l'exercici d'una ciutadania activa i democràtica a través de l'exercici de la participació en activitats grupals i del diàleg racional, respectuós, obert, constructiu i compromès amb la veritat sobre qüestions i problemes rellevants filosòficament.

- CA 3.1 Reconèixer la radicalitat i transcendència dels problemes filosòfics mitjançant el seu reconeixement i anàlisi en texts i altres mitjans d'expressió filosòfica o més àmpliament cultural.

- CA 3.2 Desenvolupar una actitud indagadora, autònoma i activa en l'àmbit de la reflexió filosòfica, mitjançant el disseny, l'elaboració i la comunicació pública de productes originals, com ara treballs de recerca, etc.

- CA 4.1 Generar una concepció complexa i no dogmàtica dels problemes filosòfics mitjançant l'anàlisi crítica de tesis filosòfiques diferents i oposades, que en promoguin la comprensió i la necessitat de pensar-les i expressar-les com a moments d'un procés dinàmic i sempre obert de reflexió i diàleg filosòfic.

- CA 4.2 Generar una concepció complexa, rigorosa i crítica de la riquesa i influència del pensament filosòfic, identificant i analitzant les idees i teories filosòfiques principals a texts o documents pertanyents a qualsevol àmbit cultural, així com en relació amb experiències, accions o esdeveniments comuns i d'actualitat.

- CA 5.1 Desenvolupar el propi judici i l'autonomia moral mitjançant l'anàlisi filosòfic de problemes ètics i polítics fonamentals, tant de la història del pensament com de l'actualitat, considerant les diferents posicions en competició, i elaborant, argumentant, exposant i sometent el diàleg a les altres tesis al respecte.

- CA 5.2 Generar un equilibri adequat entre l'aspecte racional i l'emotiu en la consideració dels problemes filosòfics, especialment els referits a l'àmbit de l'estètica, mitjançant la reflexió expressa entorn de l'experiència artística i l'anàlisi del paper de les imatges i el llenguatge audiovisual a la cultura contemporània.

Metodologia i estratègies didàctiques

Aquesta optativa ha de servir perquè els alumnes aprenguin a intervenir oralment a les classes, per això, les presentacions i els debats seran les protagonistes de la Introducció a la filosofia.

Faran presentacions individuals o petits grups de temes filosòfics, farem petits debats, sempre dirigits pel professor de qüestions filosòfiques o ètiques que els interessin.

Els temes que presentaran a classe serviran per desenvolupar els sabers bàsics que abans s'han indicat, per això, a l'inici d'un tema seran necessàries les explicacions del

professor. Aquestes explicacions mai seran excessivament teòriques i es desenvoluparan a partir del coneixement previs dels alumnes.

El professor els mostrarà que la filosofia es troba a la vida quotidiana i utilitzarem recursos a la vista de tothom: publicitat, tv, música o el cinema. Descobriran que moltes pel·lícules infantils/adolescents tenen el seu origen argumental interrogants filosòfics.

Tota la feina que facin quedarà registrada al classroom.

Per exemple, amb la següent tasca avaluarem el criteri CA 5.2, referit a l'estètica filosòfica:

La Bellesa i el Sublim astístics

Instruments i processos d'avaluació, sistema de qualificació

Seguint els criteris de la LOMLOE i la matèria, l'avaluació és global, integradora i contínua.

- 80% – Competències específiques
  - Desenvolupament dels criteris d'avaluació (CA) de cada unitat.
  - Qualitat dels productes (informes, murals, campanyes, presentacions)

  – Reflexió i autonomia personal
  - Portafoli i diari personal.
  - Autoavaluació i coavaluació.

- 20% – Actitud i participació
  - Compromís en projectes cooperatius i ApS.
  - Respecte, escolta activa, iniciativa i treball en equip.

Atenció a la diversitat

- La primera setmana el professor detectarà els alumnes amb necessitats educatives especials i els aplicarà les adaptacions que recomana el Departament d'Orientació.

Elements transversals

- La filosofia, en ella mateixa és una disciplina transversal. Crec que no fa falta recordar que, abans, era considerada la "mare de totes les ciències". Però a la nostra assignatura no estudiarem totes les assignatures de 3r d'ESO. Això sí els nostres alumnes entendran que la filosofia, d'una forma o d'altre, es troba present a totes les diferents matèries que estudien. Per tot això, l'alumne ha de comprendre que, gairebé totes les matèries que estudien, es troben dins l'àmbit de la raó filosòfica i descobriran que, a les nostres classes, poden utilitzar els coneixements apresos en altres àmbits com "instruments transversals" dins l'assignatura d'Introducció a la filosofia.

Activitats complementàries

- No s'ha programat cap activitat complementària, però estem oberts a realitzar qualcuna, sempre que sigui adequada pels continguts de la matèria d'Introducció a la filosofia.
- Revisió d'activitats de característiques similars
- Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.

Pla de seguiment

- El professor prestarà una atenció individualitzada als alumnes NESE i, a partir de les indicacions del EOSA, comprovarà cada mes si l'alumne va assolint el objectius de forma adequada.

Pla de recuperació

- No tenim cap alumne suspès del passat curs. No hem de programar cap pla de recuperació
- Pel que es refereix als alumnes del curs actual, l'avaluació serà contínua, acumulativa i individual. En tot moment, s'avalua els nostres criteris d'avaluació: tant en les feines escrites com en la participació de l'alumne a classe. Especialment es prendrà en consideració el progrés dels nostres en l'adquisició de les competències abans indicades.
- La conclusió és que l'alumne, fins al darrer moment, pot demostrar que ha assolit els objectius que ens varem proposar al principi de curs.
- Per tant, no es farà el clàssic "examen de recuperació".

Revisió i millora
La revisió i millora del curs la realitzarem el mes de juny de 2026 amb vistes al curs 26/27.

2.1.4. Quart d'ESO

2.1.4.1. Educació en valors cívics i ètics.

Competències específiques
• CE1. Inquirir i investigar tot el que fa referència a la identitat humana i a qüestions ètiques relatives al propi projecte vital, analitzant críticament informació fiable i generant una actitud reflexiva per promoure l'autoconeixement i l'elaboració de plantejaments i judicis morals de manera autònoma i raonada. • CE2. Actuar i interactuar d'acord amb normes i valors cívics i ètics, a partir del reconeixement fonamentat de la seva importància per regular la vida comunitària i l'aplicació efectiva i justificada en diferents contextos, per promoure una convivència pacífica, respectuosa, democràtica i compromesa amb el bé comú. • CE3. Entendre la natura interconnectada i interecodependent de les activitats humanes, mitjançant la identificació i anàlisi de problemes ecosocials de rellevància per promoure hàbits i actituds èticament compromesos amb l'assoliment de formes de vida sostenibles. • CE4. Mostrar una adequada estima de si mateix i de l'entorn, reconèixer i valorar les emocions i els sentiments propis i aliens per assolir una actitud empàtica i acurada envers els altres i la natura.
Sabers bàsics seqüenciats i temporalització
1r Trimestre **UP1. Qui som i què volem ser? Autoconeixement i projecte vital**

- La recerca ètica i la resolució de problemes complexos. El pensament crític i filosòfic.
- La naturalesa humana i la identitat personal. Dignitat, llibertat i moralitat.
- L'educació de les emocions i els sentiments. L'autoestima personal. La igualtat i el respecte mutu en les relacions amb altres persones.
- L'educació afectiva i sexual.
- Desitjos i raons. La voluntat i el judici moral. Autonomia i responsabilitat.
- L'ètica com a guia de les nostres accions. La reflexió entorn del que és valuós i els valors: universalisme i pluralisme moral. Normes, virtuts i sentiments morals.
- El problema de la desinformació. La protecció de dades i el dret a la intimitat. El ciberassetjament i les situacions de violència a les xarxes. Les conductes addictives.

UP2. Ètiques per viure: felicitat, deure i virtut

- L'ètica com a guia de les nostres accions. La reflexió entorn del que és valuós i els valors: universalisme i pluralisme moral.
- Normes, virtuts i sentiments morals.
- Ètiques de la felicitat, ètiques del deure i ètiques de la virtut.
- El conflicte entre legitimitat i legalitat. L'objecció de consciència. Els drets individuals i el debat entorn de la llibertat d'expressió.

UP3. Viure junts: societat i convivència democràtica

- Les virtuts del diàleg i les normes d'argumentació. La resolució pacífica de conflictes. L'empatia amb els altres.
- La naturalesa i origen de la societat: competència i cooperació, egoisme i altruisme. Les estructures socials i els grups de pertinença.
- La política: llei, poder, sobirania i justícia. Formes d'estat i tipus de govern. L'Estat de dret i els valors constitucionals.
- La democràcia: principis, procediments i institucions. La memòria democràtica.

2n Trimestre

UP4. Desigualtats i justícia social al segle XXI

- Les diferents generacions de drets humans. La seva constitució històrica i la seva rellevància ètica. Els drets de la infància.
- Associacionisme i voluntariat. La ciutadania i la participació democràtica. Els codis deontològics. Les ètiques aplicades.

- La desigualtat econòmica i la lluita contra la pobresa. Globalització econòmica i béns públics globals. El comerç just. El dret al treball, la salut, l'educació i la justícia. El valor social dels impostos.
- La igualtat de gènere i les diverses ones i corrents del feminisme. La prevenció de l'explotació i la violència contra nenes i dones. La corresponsabilitat en les tasques domèstiques i de cures.
- L'interculturalisme. La inclusió social i el respecte per la diversitat i les identitats culturals i de gènere. Els drets LGTBIQ+. Diferència entre la noció de pluralitat i la de diversitat.

UP5. Ètica i tecnologia: reptes del futur

- Fins i límits ètics de la recerca científica. La bioètica.
- El desafiament de la intel·ligència artificial. Les propostes transhumanistes.
- El problema de la desinformació. La protecció de dades i el dret a la intimitat.
- El ciberassetjament i les situacions de violència a les xarxes.

3r Trimestre

UP6. Sostenibilitat i crisi climàtica

- Interdependència, interconnexió i ecodependència entre les nostres formes de vida i l'entorn. El local i el global. Consideració crítica de les diverses cosmovisions sobre la relació humana amb la naturalesa.
- Els límits del planeta i l'esgotament dels recursos. La petjada ecològica de les accions humanes. L'emergència climàtica.
- Diversos plantejaments ètics, científics i polítics entorn dels problemes ecosocials. L'ètica ambiental.
- L'anàlisi de conflictes ecològics locals (Illes Balears) i propostes d'alternatives.

UP7. Ètica ambiental i estils de vida sostenibles

- L'ètica de les cures i l'ecofeminisme. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible. El decreixement. L'economia circular.
- El compromís actiu amb la protecció dels animals i el medi ambient. Els drets dels animals i de la naturalesa. La perspectiva biocèntrica.
- Estils de vida sostenible: la prevenció dels residus i la gestió sostenible dels recursos. La mobilitat segura, saludable i sostenible. El consum responsable. Alimentació i sobirania alimentària. Comunitats resilients i en transició.

Criteris d'avaluació

1r Trimestre

UP1. Qui som i què volem ser? Autoconeixement i projecte vital

- CA 1.1 Construir i expressar un concepte ajustat de si mateix, reconèixer les múltiples dimensions de la naturalesa i personalitat, així com de la dimensió cívica i moral.
- CA 1.2 Identificar, gestionar i comunicar idees, emocions, afectes i desitjos amb comprensió i empatia cap als altres.
- CA 1.3 Desenvolupar i demostrar autonomia moral a través de la deliberació racional, l'ús de conceptes ètics i el diàleg respectuós en relació amb valors, drets, xarxes, conductes addictives i assetjament escolar.
- CA 4.1 Desenvolupar una actitud equilibrada de gestió de les emocions, d'estima i cura de si mateix i dels altres, identificant i expressant assertivament sentiments en activitats de reflexió ètica i cívica.

UP2. Ètiques per viure: felicitat, deure i virtut

- CA 1.3 Desenvolupar autonomia moral a través de la deliberació racional i el diàleg sobre diferents valors, maneres de vida i problemes morals.
- CA 2.3 Contribuir a generar compromís actiu amb el bé comú a través de la presa de posició sobre qüestions ètiques actuals (igualtat, pobresa, salut, educació, recerca científica).
- CA 2.5 Adoptar una posició pròpia i fonamentada sobre drets humans, diversitat cultural i valor dels béns públics globals.
- CA 4.1 Participar amb actitud assertiva en activitats creatives i reflexives sobre qüestions ètiques.

UP3. Viure junts: societat i convivència democràtica

- CA 2.1 Promoure i demostrar convivència pacífica, respectuosa, democràtica i compromesa amb el bé comú a partir del coneixement crític de conceptes (llei, justícia, Estat, democràcia, dignitat i drets humans).
- CA 2.2 Fomentar la ciutadania activa i democràtica a través de la participació en activitats de grup, presa de decisions col·lectives i resolució de dilemes ètics.
- CA 2.5 Contribuir al benestar social amb posicions fonamentades sobre drets humans, diversitat cultural i valor social dels impostos.

- CA 2.6 Contribuir a un món més just i pacífic reconeixent la història democràtica, les institucions, organismes internacionals i associacions civils.

2n Trimestre

UP4. Desigualtats i justícia social al segle XXI

- CA 2.3 Analitzar qüestions ètiques actuals com la desigualtat, la pobresa, el dret al treball, la salut, l'educació i la justícia.

- CA 2.4 Prendre consciència de la lluita per la igualtat de gènere i els drets LGTBIQ+, analitzant corrents feministes i mesures de prevenció de discriminació.
- CA 2.5 Adoptar una posició pròpia i fonamentada sobre drets humans, diversitat cultural i valor dels béns públics globals.
- CA 2.6 Analitzar la història democràtica i el paper d'institucions i organismes en la pau, la seguretat i la cooperació internacional.

UP5. Ètica i tecnologia: reptes del futur

- CA 1.3 Analitzar èticament aspectes de l'ús responsable de les xarxes, conductes addictives i assetjament escolar.
- CA 2.3 Reflexionar sobre els fins i límits ètics de la recerca científica i la tecnologia.
- CA 2.5 Adoptar posicions informades i fonamentades sobre riscos tecnològics i el valor dels béns públics globals.

3r Trimestre

UP6. Sostenibilitat i crisi climàtica

- CA 3.1 Descriure relacions d'interconnexió i interdependència ecològica a partir de l'anàlisi de causes i conseqüències dels problemes ecològics i socials.
- CA 3.2 Valorar plantejaments científics, polítics i ètics sobre l'emergència climàtica i la crisi mediambiental a través del debat.
- CA 3.3 Promoure estils de vida èticament compromesos amb el desenvolupament sostenible (consum responsable, patrimoni natural, diversitat cultural, cura d'animals).

UP7. Ètica ambiental i estils de vida sostenibles

- CA 3.2 Valorar plantejaments ètics, científics i polítics per afrontar els problemes ecosocials.
- CA 3.3 Promoure hàbits i accions sostenibles: prevenció de residus, mobilitat segura, comerç just, sobirania alimentària.
- CA 4.1 Desenvolupar empatia i estima per la natura i els altres a través de la gestió equilibrada de les emocions i activitats creatives sobre sostenibilitat.

Metodologia i estratègies didàctiques

- ApS (Aprenentatge i Servei): vincula teoria i pràctica amb una finalitat de millora social.
- Aprenentatge cooperatiu: equips heterogenis amb rols rotatius (coordinador, secretari, portaveu…).
- Aprenentatge entre iguals: tutorització, intercanvi d'opinions i revisió mútua.
- Aprenentatge per projectes: productes finals amb aplicació real (campanyes, propostes, projectes comunitaris).
- Educació emocional i inclusiva: dinàmiques de grup per reforçar autoestima, respecte i alteritat.
- Ús crític de les TIC: com a eina de recerca, creació i difusió de coneixement.

Instruments i processos d'avaluació, sistema de qualificació

1. Instruments d'avaluació

Es combinen instruments qualitatius i quantitatius, centrats en el desenvolupament de les competències específiques i en l'adquisició progressiva d'actituds, valors i habilitats cíviques i ètiques.

- Rúbriques: per valorar treballs individuals i en grup, campanyes de sensibilització, productes finals i projectes d'Aprenentatge Servei (ApS). Permeten una valoració objectiva i transparent dels criteris d'avaluació.
- Portafoli d'aprenentatge: recull de tasques, activitats, reflexions i evidències del progrés personal i competencial de l'alumne. Inclou el "Codi personal de valors" i altres productes de cada unitat.
- Observació sistemàtica del professorat: registre de la participació, actitud, implicació, cooperació i respecte en dinàmiques de grup i debats.

- Exposicions orals i debats: valoració de la claredat, coherència argumentativa, capacitat crítica i respecte per les opinions dels altres.
- Autoavaluació i coavaluació: l'alumnat reflexiona sobre el propi aprenentatge i el del grup, valorant tant els resultats com el procés de treball.

Aquest conjunt d'instruments garanteix una avaluació integral, que considera tant els aspectes cognitius com els actitudinals i ètics.

2. Processos d'avaluació

Avaluació final

- Al final de cada unitat, l'alumnat presenta un producte final que integra els aprenentatges realitzats (campanya de sensibilització, mural, presentació, diari ètic o projecte ApS).
- Es valora la qualitat del producte, la seva coherència amb els valors treballats i el grau d'assoliment dels criteris d'avaluació.
- Es tanca amb una reflexió final sobre els aprenentaAvaluació inicial
- Es realitza a l'inici de curs o de cada unitat mitjançant pluja d'idees, qüestionaris, dinàmiques i debats per detectar els coneixements previs, interessos i actituds de l'alumnat sobre temes com la identitat, la convivència, la sostenibilitat, la igualtat o la participació ciutadana.
- Serveix per ajustar la planificació i adaptar les activitats a la realitat del grup**.**

Avaluació formativa i contínua

- Es basa en el seguiment constant del procés d'aprenentatge a través de tallers, debats, lectures guiades, treballs cooperatius i activitats reflexives.
- El professorat ofereix feedback constant (oral, escrit o digital) per ajudar l'alumnat a millorar la seva participació, els productes intermedis i la seva reflexió personal.
- S'inclouen moments d'autoavaluació i coavaluació al final de cada seqüència d'activitats.
- Aquesta avaluació contínua és formativa i reguladora, orientada a la millora i a la presa de consciència del propi progrés.

3. Sistema de qualificació

Àmbit d'avaluació	Descripció
80% – Competències específiques	Grau d'assoliment dels criteris d'avaluació (CA) de cada unitat. Comprèn la comprensió dels sabers bàsics, la capacitat de raonament ètic, la qualitat dels productes finals (decàlegs, informes, murals, presentacions o campanyes) i la coherència de les seves argumentacions.
20% – Actitud i participació	Implicació en les activitats cooperatives, tallers i debats. Respecte per les normes de convivència, escolta activa, iniciativa, col·laboració i compromís en projectes ApS.

Seguint els principis de la LOMLOE i el Decret 35/2022 del currículum d'ESO a les Illes Balears, l'avaluació de la matèria és global, integradora i contínua, centrada en l'assoliment de les competències específiques i en la participació activa de l'alumnat.

Atenció a la diversitat

- Aprenentatge cooperatiu i multinivell: activitats amb rols diferenciats que permeten la participació segons les capacitats de cadascú.
- Varietat de metodologies: ús de textos, vídeos, debats, mapes conceptuals i dinàmiques vivencials per adaptar-se a diversos estils d'aprenentatge
- Materials accessibles: lectures adaptades, glossaris visuals, esquemes i recursos multimèdia.
- Avaluació flexible: diferents vies per demostrar aprenentatges (oral, escrita, gràfica, audiovisual o pràctica).

- Agrupaments heterogenis: per fomentar la cooperació, el respecte i la solidaritat.
- Feedback personalitzat: retroalimentació constant per reforçar el progrés individual.
- Ús de TIC i recursos digitals (Canva, Padlet, Genially) per facilitar l'expressió creativa i visual del pensament.

Elements transversals

La matèria d'Educació en Valors Cívics i Ètics és, per naturalesa, transversal.
Té la funció de promoure, integrar i fer explícits els valors que han d'orientar tota l'acció educativa: la convivència democràtica, la igualtat, la inclusió, el respecte per la diversitat i la sostenibilitat.

El seu caràcter transversal permet treballar els valors de manera coordinada amb la resta de matèries i amb el Projecte Educatiu de Centre (PEC), contribuint al desenvolupament integral de l'alumnat com a persona lliure, responsable i compromesa amb la societat i el medi ambient.

De manera específica es despleguen de la següent forma:

a) Educació per a la igualtat de gènere i la coeducació

- Reconeixement de la igualtat entre homes i dones com a principi ètic i social fonamental.
- Anàlisi crítica dels estereotips i rols de gènere presents en la societat i en els mitjans de comunicació.
- Promoció de relacions afectives sanes, respectuoses i lliures de violència.
- Participació igualitària en debats, projectes i activitats cooperatives.
- Vinculació amb les unitats sobre *diversitat i convivència* i *educació afectiva i sexual*.

b) Educació per a la convivència, la pau i la resolució pacífica de conflictes

- Desenvolupament de competències socioemocionals: empatia, assertivitat, escolta activa i mediació.
- Treball d'actituds de respecte, solidaritat i diàleg com a base de la convivència democràtica.
- Pràctica del debat filosòfic com a eina per resoldre desacords sense violència.
- Participació en activitats de *mediació escolar, assemblees de classe o jornades per la pau*.

c) Educació ambiental i per a la sostenibilitat

- Reflexió sobre la responsabilitat ètica davant la crisi ecològica i el canvi climàtic.
- Desenvolupament d'hàbits de consum responsable, reciclatge i protecció del medi natural.
- Projectes de servei comunitari vinculats al medi ambient (*campanyes de neteja, murals sobre ODS, projectes ApS verds*).
- Relació amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) 12, 13, 14 i 15.

d) Educació digital i mediàtica

- Foment de l'ús responsable i crític de les tecnologies i xarxes socials.
- Reflexió sobre la privacitat, el dret a la intimitat i la desinformació.
- Treball d'habilitats per a la convivència digital, la comunicació respectuosa i la prevenció del ciberassetjament.
- Elaboració de decàlegs i campanyes sobre convivència digital i ciutadania responsable (UP2 i UP5).

e) Educació moral i ètica

- Desenvolupament del judici moral, la consciència crítica i la capacitat de deliberació racional.
- Anàlisi de dilemes ètics reals: justícia, llibertat, solidaritat, equitat, responsabilitat.
- Estudi dels grans corrents del pensament moral (Sòcrates, Kant, Nussbaum, Camps, MacIntyre) amb aplicació a problemes actuals.
- Promoció de valors universals: dignitat, respecte, igualtat, cooperació i benestar comú.

f) Educació per a la ciutadania democràtica i els drets humans

- Coneixement dels Drets Humans i dels valors constitucionals com a fonament de la convivència.
- Participació en experiències democràtiques a l'aula (assemblees, debats, eleccions simbòliques).
- Reflexió sobre el compromís cívic, la justícia social i la solidaritat.
- Relació amb els ODS 16 (*pau, justícia i institucions sòlides*) i 10 (*reducció de les desigualtats*).

g) Educació intercultural i per a la diversitat

- Valoració de la pluralitat cultural, lingüística, religiosa i afectiva com a riquesa.
- Rebuig de qualsevol forma de racisme, xenofòbia o discriminació.
- Activitats que promoguin el diàleg intercultural i la cooperació entre iguals.
- Inclusió de testimonis, experiències i materials de diferents cultures.

h) Educació per a la salut i el benestar emocional

- Foment d'hàbits saludables, autocura i equilibri emocional.
- Reflexió sobre la gestió de les emocions, la pressió social i les addiccions digitals.
- Incorporació de dinàmiques d'educació emocional i mindfulness per millorar la convivència i la regulació emocional.

Activitats complementàries

No s'ha programat cap activitat complementària, però estem oberts a realitzar qualcuna, sempre que sigui adequada pels continguts de la matèria d'Educació en valors cívics i ètics.

Pla de seguiment

El pla de seguiment garanteix la coherència, l'eficàcia i la millora contínua de la programació de la matèria, mitjançant la revisió periòdica dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Objectius principals

- Comprovar l'aplicació real de la programació i la temporalització de les unitats.
- Avaluar l'efectivitat de les metodologies i estratègies didàctiques.
- Analitzar els resultats de l'alumnat i detectar dificultats d'aprenentatge.
- Revisar els instruments i criteris d'avaluació per garantir-ne la coherència amb el currículum.
- Assegurar l'atenció a la diversitat i la participació de tot l'alumnat.
- Promoure la reflexió docent i la millora contínua.

Moments del seguiment

Pla de recuperació
• Pel que es refereix als alumnes del curs actual, l'avaluació serà contínua, acumulativa i individual. En tot moment, s'avalua els nostres criteris d'avaluació: tant en les feines escrites com en la participació de l'alumne a classe. Especialment es prendrà en consideració el progrés dels nostres en l'adquisició de les competències abans indicades. • La conclusió és que l'alumne, fins al darrer moment, pot demostrar que ha assolit els objectius que ens varem proposar al principi de curs. • Per tant, no es farà el clàssic "examen de recuperació".

Activitats complementàries
• No s'ha programat cap activitat complementària, però estem oberts a realitzar qualcuna, sempre que sigui adequada pels continguts de la matèria d'Introducció a la filosofia. • Revisió d'activitats de característiques similars Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.
Les conclusions del seguiment en relació a la revisió i millora s'inclouran a la memòria final de departament, destacant: • Bones pràctiques a mantenir. • Dificultats i ajustos metodològics necessaris. • Propostes de millora per a la programació del curs següent.

2.2. Batxillerat

2.2.1. Primer de batxillerat

2.2.1.1. Filosofia

Competències específiques

1. Identificar problemes i formular preguntes sobre el fonament, valor i sentit de la realitat i l'existència humana, a partir de l'anàlisi i interpretació de textos i altres formes d'expressió filosòfica i cultural, per reconèixer la radicalitat i transcendència de tals qüestions, així com la necessitat d'afrontar-les per desenvolupar una vida reflexiva i conscient de si.

2. Cercar, gestionar, interpretar, produir i transmetre correctament informació relativa a qüestions filosòfiques, a partir de l'ús contrastat i segur de fonts, l'ús i anàlisi rigorosa d'aquestes, i l'ús de procediments elementals de recerca i comunicació, per desenvolupar una actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa en l'àmbit de la reflexió filosòfica.

3. Usar i valorar adequadament arguments i estructures argumentals, a partir de la seva anàlisi tant formal com informal, per produir i apreciar diferents tipus de discurs de manera rigorosa, i evitar maneres dogmàtiques, fal·laces i esbiaixats de sostenir opinions i hipòtesis.

4. Practicar l'exercici del diàleg filosòfic de manera rigorosa, crítica, tolerant i empàtica, interioritzant les pautes ètiques i formals que aquest requereix, mitjançant la participació en activitats grupals i a través del plantejament dialògic de les qüestions filosòfiques, per promoure el contrast i intercanvi d'idees i l'exercici d'una ciutadania activa i democràtica.

5. Reconèixer el caràcter plural de les concepcions, idees i arguments entorn de cadascun dels problemes fonamentals de la filosofia, mitjançant l'anàlisi crítica de diverses tesis rellevants respecte a aquests, per generar una concepció complexa i no dogmàtica d'aquestes qüestions i idees i una actitud oberta, tolerant, i compromesa amb la resolució racional i pacífica dels conflictes.

6. Comprendre les principals idees i teories filosòfiques dels més importants pensadors i pensadores, mitjançant l'examen crític i dialèctic de les mateixes i dels problemes fonamentals als quals aquestes responen, per generar un concepció rigorosa i personal del que significa la filosofia, de la seva riquesa i influència cultural i històrica i de la seva aportació al patrimoni comú.

7. Adquirir una perspectiva global, sistèmica i transdisciplinària en el plantejament de qüestions fonamentals i d'actualitat, analitzant i categoritzant els seus múltiples aspectes, distingint el més substancial de l'accessori, i integrant informació i idees de diferents àmbits disciplinaris, des de la perspectiva fonamental de la filosofia, per tractar problemes complexos de manera crítica, creatiu i transformador.

8. Analitzar problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat, mitjançant l'exposició crítica i dialèctica de diferents posicions filosòficament pertinents en la interpretació i resolució d'aquests, per desenvolupar el judici propi i l'autonomia moral.

9. Desenvolupar la sensibilitat i la comprensió crítica de l'art i altres manifestacions i activitats amb valor estètic mitjançant l'exercici del pensament filosòfic sobre la bellesa i la creació artística, per contribuir a l'educació dels sentiments i al desenvolupament d'una actitud reflexiva respecte al llenguatge i sentit de les imatges.

Sabers bàsics seqüenciats i temporalització

A. La filosofia i l'ésser humà

1. La reflexió filosòfica entorn de la pròpia filosofia. (1. Què és la filosofia? 1r Trimestre)

- Característiques i concepcions del saber filosòfic. Breu recensió històrica de la filosofia. Les divisions tradicionals de la filosofia i les àrees actuals de recerca. Vigència i utilitat de la filosofia: la importància de filosofar entorn dels reptes del s. XXI.

- La filosofia en relació amb altres camps del saber i l'activitat humana.

- Mètodes i eines bàsics del filòsof: l'ús i anàlisi crítica de fonts; la comprensió i interpretació de documents filosòfics; la identificació de problemes filosòfics en altres àmbits de la cultura; el pensament i el diàleg argumentatius; la recerca i la dissertació filosòfica.

- La discriminació social, de gènere, cultura i edat en la tradició filosòfica.

2. L'ésser humà com a subjecte i objecte de l'experiència filosòfica. (6.Antropologia. 2n Trimestre)

- La filosofia i l'existència humana.

- El debat sobre la gènesi i definició de la naturalesa humana: especificitat natural i condicionants històrics i culturals. Concepcions filosòfiques de l'ésser humà.

- L'estructura psicosomàtica de la personalitat: sensibilitat, emotivitat, desitjos i volició, les facultats cognitives. Consciència i llenguatge.

- El problema de la identitat personal. Tipus i maneres d'identitat. L'especulació entorn del transhumanisme.

B. Coneixement i realitat. (2. Epistemologia. 1r Trimestre)

1. El problema filosòfic del coneixement i la veritat.

- El coneixement: definició, possibilitat i límits. Teories de la veritat. La desinformació i el fenomen de la «postveritat».

- Les teories del coneixement: formes de racionalisme, empirisme i altres teories.

- El raonament i l'argumentació. L'argumentació informal. Nocions de lògica formal. La detecció de fal·làcies i biaixos cognitius. (9. Lògica. 3r Trimestre)

- El saber científic: definició, demarcació i metodologies científiques. La filosofia de la ciència: naturalesa, problemes i límits del coneixement científic.

- Altres maneres de saber: el problema del saber metafísic; les creences religioses; la raó poètica; el saber comú.

- La dimensió social i política del coneixement. Coneixement, poder i interès. La tecnociència contemporània. El paper de la dona en la ciència i en els altres sabers.

2. La qüestió de la naturalesa última de la realitat. (3. Metafísica. 1r Trimestre)

- El problema del real. Aparença i realitat. La qüestió de les realitats virtuals.

- Unitat i pluralitat. Categories i maneres de ser. Entitats físiques i objectes ideals: el problema dels universals.

- El problema ment-cos. La filosofia de la ment i el debat entorn de la intel·ligència artificial.

- El problema filosòfic del temps i el canvi. El problema del determinisme. Necessitat, atzar i llibertat.

- El problema filosòfic de l'existència de Déu. Teisme, ateisme i agnosticisme.

C. Acció i creació

1. L'acció humana: filosofia ètica i política. (4. Ètica i 5. Política. 2n Trimestre)

- El problema ètic: com hem d'actuar. Ser i haver de ser. La deliberació moral. Les condicions del judici i el diàleg ètic.

- La possibilitat d'una ètica racional. Cognitivisme i emotivisme. El debat entorn del relativisme moral. El repte d'una ètica universal de mínims.

- Les principals respostes al problema ètic: ètiques conseqüencialistes, ètiques del deure i ètiques de la virtut. La moral amoral de Nietzsche. Ètiques de la cura. Ètica mediambiental. Ètiques aplicades.

- Els drets humans: el seu gènesi, legitimitat i vigència actual. Les diferents generacions de drets humans.

- Grans qüestions ètiques del nostre temps: la desigualtat i la pobresa; la igualtat efectiva de drets entre homes i dones; la guerra, el terrorisme i altres formes de violència; els drets de la infància; la discriminació i el respecte a les minories; els problemes ecosocials i mediambientals; els drets dels animals.

- L'home com ser social. Definició del polític. Legalitat i legitimitat. La qüestió filosòfica de la justícia.

- El fonament de l'organització social i del poder polític. Teories de l'origen sobrenatural versus teories contractualistes. La reflexió filosòfica entorn de la democràcia.

- El diàleg entorn dels principis polítics fonamentals: igualtat i llibertat; individu i Estat; treball, propietat i distribució de la riquesa. El debat polític contemporani: liberalisme, utilitarisme i comunitarisme.

- Ideals, utopies i distòpies. Els moviments socials i polítics. El feminisme i la perspectiva de gènere en la filosofia. (7. La filosofia i la dona. 3r Trimestre)

2. La reflexió filosòfica entorn de la creació artística. (8. Estètica. 3r Trimestre)

- Definició, àmbits i problemes de l'estètica: art, bellesa i gust. La relació de l'estètic amb altres àmbits de la cultura. Ètica i estètica. El paper polític de l'art.

- Teories clàssiques i modernes sobre la bellesa i l'art. Teories i problemes estètics contemporanis. La reflexió entorn de la imatge i la cultura audiovisual.

Criteris d'avaluació

1.1. Reconèixer la radicalitat i transcendència dels problemes filosòfics mitjançant el seu reconeixement, anàlisi i reformulació en textos i altres mitjans d'expressió, tant filosòfics com literaris, històrics, científics, artístics o relatius a qualsevol altre àmbit.

2.1. Demostrar un coneixement pràctic dels procediments elementals de la recerca filosòfica a través de tasques com la identificació de fonts fiables, la cerca eficient i segura d'informació, i la correcta organització, anàlisi, interpretació, avaluació, producció i comunicació d'aquesta, tant digitalment com per mitjans més tradicionals.

2.2. Desenvolupar una actitud indagadora, autònoma i activa en l'àmbit de la reflexió filosòfica, mitjançant el disseny, l'elaboració i la comunicació pública de productes originals, com ara treballs de recerca, dissertacions o comentaris de text.

3.1. Produir i avaluar discursos argumentatius, orals i escrits, sobre qüestions i problemes filosòfics, demostrant un ús correcte de normes i pautes lògiques, retòriques i argumentatives.

3.2. Detectar i evitar maneres dogmàtiques, fal·laces i esbiaixats de sostenir opinions i hipòtesis, explicant la naturalesa o mecanismes d'aquests biaixos i fal·làcies.

3.3. Reconèixer la importància de la cooperació, el compromís amb la veritat, el respecte a la pluralitat i el rebuig de tota actitud discriminatòria o arbitrària, aplicant aquests principis a la pràctica argumentativa i al diàleg amb els altres.

4.1. Promoure el contrast i intercanvi d'idees i la pràctica d'una ciutadania activa i democràtica a través de la participació en activitats grupals i l'exercici del diàleg racional,l'anàlisi del paper de les imatges i el llenguatge audiovisual en la cultura contemporània. respectuós, obert, constructiu i compromès amb la recerca de la veritat, sobre qüestions i problemes filosòficament rellevants.

5.1. Generar una concepció complexa i no dogmàtica dels problemes filosòfics mitjançant l'anàlisi crítica de tesis filosòfiques diferents i oposades entorn d'aquests.

5.2. Comprendre i exposar diferents tesis i teories filosòfiques com a moments d'un procés dinàmic i sempre obert de reflexió i diàleg, a través de l'anàlisi comparativa dels arguments, principis, metodologies i enfocaments d'aquestes tesis i teories.

6.1. Prendre consciència de la riquesa i influència del pensament filosòfic identificant i analitzant les principals idees i teories filosòfiques en textos o documents pertanyents a àmbits culturals, així com posant-les en relació amb experiències, accions o esdeveniments comuns i d'actualitat.

6.2. Adquirir i demostrar un coneixement significatiu de les idees i teories filosòfiques d'alguns dels més importants pensadors i pensadores de la història, mitjançant la seva aplicació i l'anàlisi crítica en el context de la pràctica individual o col·lectiva de la indagació filosòfica.

7.1. Afrontar qüestions i temes complexos, de caràcter fonamental i d'actualitat, de manera interdisciplinària, sistèmica i creativa, utilitzant conceptes, idees i procediments provinents de diferents camps del saber, i orientant-los i articulant los críticament des d'una perspectiva filosòfica.

8.1. Desenvolupar el propi judici i l'autonomia moral mitjançant l'anàlisi filosòfica de problemes ètics i polítics fonamentals i d'actualitat, considerant

les diferents posicions en disputa i elaborant, argumentant, exposant i sotmetent al diàleg amb els altres les pròpies tesis sobre aquest tema.

9.1. Generar un adequat equilibri entre l'aspecte racional i el emotiu en la consideració dels problemes filosòfics, especialment els referits a l'àmbit de l'estètica, a través de la reflexió expressa entorn de l'art i a altres activitats o experiències amb valor estètic i

Metodologia i estratègies didàctiques

Metodologia

- Aprenentatge basat en problemes: es poden plantejar problemes filosòfics rellevants i actuals perquè els estudiants els analitzin i discuteixin en grup.
- Discussió i debat: es poden organitzar debats i discussions en classe per a fomentar el pensament crític i l'argumentació.
- Anàlisi de textos: es poden analitzar textos filosòfics rellevants perquè els estudiants comprenguin les idees i conceptes clau.
- Treball en grup: es poden fer treballs en grup per a fomentar la col·laboració i el treball en equip.

Estratègies Didàctiques

- Introducció als conceptes clau: es poden introduir els conceptes clau de la filosofia de manera clara i concisa.
- Ús d'exemples i casos: es poden utilitzar exemples i casos per a il·lustrar els conceptes filosòfics i fer-los més accessibles.
- Preguntes obertes: es poden plantejar preguntes obertes per a fomentar el pensament crític i la reflexió.
- Avaluació contínua: es pot realitzar una avaluació contínua per a comprovar el progrés dels estudiants i ajustar l'ensenyament segons sigui necessari.

Instruments i processos d'avaluació, sistema de qualificació

1. **Instruments d'avaluació**

Es combinen instruments **qualitatius i quantitatius**, centrats en el desenvolupament competencial:

- **Rúbriques**: per valorar treballs en grup, individuals, orals i escrits.
- **Portafoli d'aprenentatge**: recull de tasques, reflexions i evidències del progrés personal.
- **Observació sistemàtica del professorat**: actitud, implicació i cooperació.
- **Exposicions orals i debats**: valoració de la claredat, argumentació i capacitat crítica.
- **Autoavaluació i coavaluació**: l'alumne i el grup valoren els seus propis processos i resultats.
- **Exàmens**. preguntes de desenvolupament, comparació autors, comentaris de text, dissertacions

2. Processos d'avaluació

- Avaluació inicial:
  - Pluja d'idees i debats per detectar coneixements previs sobre el tema.

- Avaluació formativa i contínua:
  - Seguiment mitjançant activitats de recerca, reflexió, debats i treballs.
  - Feedback constant (oral, escrit o digital) per millorar processos.

- Avaluació final:
  - Producte final de cada unitat (presentació, examen).
  - Reflexió final sobre aprenentatges i compromís personal.

3. Sistema de qualificació

Seguint els criteris de la LOMLOE i la matèria, l'avaluació és global, integradora i contínua.

- 80% – Competències específiques
  - Desenvolupament dels criteris d'avaluació (CA) de cada unitat.
  - Qualitat dels exàmens.

- 20% – Altres tasques, actitud i participació.
  - Comentaris de text, dissertacions, informes, etc.
  - Respecte, escolta activa, iniciativa i treball en equip.

Atenció a la diversitat
Metodologies variades i actives (debats, tallers, projectes, recerques, activitats pràctiques) que permetin diferents formes d'aprendre. Flexibilitat en tasques i productes finals (orals, escrits, audiovisuals, multimèdia) perquè cada alumne pugui mostrar els aprenentatges segons les seves fortaleses. Adaptacions de materials i instruccions (textos simplificats, esquemes visuals, glossaris, suport TIC) per facilitar la comprensió. Treball cooperatiu i inclusiu, amb rols diferenciats per afavorir la participació de tot l'alumnat. Suport personalitzat: tutories, temps extra, activitats en petit grup per a necessitats específiques. Atenció a la diversitat de capacitats: tasques d'aprofundiment i rol de lideratge per a altes capacitats; activitats pràctiques i manipulatives per a alumnat amb NESE. Suport socioemocional: foment de l'autoestima, educació emocional i clima de respecte a l'aula.
Elements transversals
1. Comprensió Lectora i Expressió Escrita i Oral - Anàlisi de textos filosòfics: analitzar textos filosòfics per a desenvolupar la comprensió lectora i la capacitat d'identificar i analitzar arguments. - Elaboració d'assajos i textos argumentatius per a desenvolupar l'expressió escrita i la capacitat d'argumentar de manera lògica i coherent. - Presentacions orals: presentacions orals per a desenvolupar l'expressió oral i la capacitat de comunicar idees de manera clara i convincent. 2. Comunicació Efectiva - Debats i discussions: debats i discussions en classe per a fomentar la comunicació efectiva i la capacitat d'argumentar i defensar punts de vista.

- Treball en grup i/o individual: per a fomentar la col·laboració i la comunicació efectiva entre els estudiants.

3. Pensament Crític i Reflexiu

- Anàlisi de problemes filosòfics: plantejar problemes filosòfics perquè els estudiants els analitzin i reflexionin sobre ells.

- Avaluació d'arguments: avaluar arguments i teories filosòfiques per a desenvolupar el pensament crític i la capacitat d'identificar i analitzar fal·làcies i errors de raonament.

4. Resolució de Problemes i Presa de decisions

- Anàlisi de casos i problemes: analitzar casos i problemes filosòfics per a desenvolupar la capacitat de resoldre problemes i prendre decisions de manera informada i reflexiva.

- Elaboració de solucions: es poden demanar solucions a problemes filosòfics per a desenvolupar la capacitat de pensar de manera creativa i trobar solucions innovadores.

5. Valors i Ciutadania

- Anàlisi de temes ètics i morals: analitzar temes ètics i morals per a desenvolupar la capacitat de reflexionar sobre els valors i principis que guien les nostres accions i decisions.

- Discussió sobre la ciutadania i la responsabilitat social: discutir temes relacionats amb la ciutadania i la responsabilitat social per a desenvolupar la capacitat de pensar de manera crítica i reflexiva sobre els nostres deures i responsabilitats com a ciutadans.

6. Ús de Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)

- Cerca i anàlisi d'informació: utilitzar les TIC per a buscar i analitzar informació filosòfica rellevant.

- Elaboració de presentacions i materials: per a elaborar presentacions i materials que donin suport a l'ensenyament i l'aprenentatge de la filosofia.

Pla de seguiment

Objectius del Pla de Seguiment

- Avaluar el progrés dels estudiants: comprovar si els estudiants estan aconseguint els objectius d'aprenentatge establerts.
- Identificar àrees de millora: detectar àrees on els estudiants necessiten més suport o atenció.
- Ajustar la planificació: ajustar la planificació i la metodologia segons les necessitats dels estudiants.

Instruments de Seguiment

- Avaluacions contínues: realitzar avaluacions contínues per a comprovar el progrés dels estudiants.
- Exàmens i proves: realitzar exàmens i proves per a avaluar la comprensió dels conceptes clau.
- Treball en grup i projectes: avaluar els treballs en grup i projectes realitzats pels estudiants.
- Observació de classe: observar les classes per a comprovar la participació i l'interès dels estudiants.

Indicadors de Seguiment

- Nivell de comprensió dels conceptes clau: comprovar si els estudiants comprenen els conceptes clau de la filosofia.
- Capacitat d'anàlisi i crítica: avaluar la capacitat dels estudiants per a analitzar i criticar textos i arguments filosòfics.
- Capacitat d'expressió escrita i oral: comprovar la capacitat dels estudiants per a expressar les seves idees de manera clara i convincent.
- Participació i interès: avaluar la participació i interès

Pla de recuperació

Objectius del Pla de Recuperació

- Fer costat als estudiants que necessiten ajuda addicional: proporcionar suport individualitzat als estudiants que estan tenint dificultats per a aconseguir els objectius d'aprenentatge.

- Millorar la comprensió dels conceptes clau: ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau de la filosofia.

- Desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica: ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica per a avaluar textos i arguments filosòfics.

Estratègies de Recuperació

- Tutories individuals: oferir tutories individuals als estudiants que necessiten ajuda addicional.

- Activitats de reforç: realitzar activitats de reforç per a ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau.

- Pràctiques i exercicis addicionals: proporcionar pràctiques i exercicis addicionals per a ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica.

- Recursos addicionals: proporcionar recursos addicionals, com a textos i vídeos, per a ajudar els estudiants a comprendre millor els conceptes clau.

Activitats de Recuperació

- Revisió de conceptes clau: revisar els conceptes clau de la filosofia amb els estudiants que necessiten ajuda addicional.

- Anàlisi de textos filosòfics: analitzar textos filosòfics amb els estudiants per a ajudar-los a desenvolupar habilitats d'anàlisis i crítica.

- Elaboració de resums i esquemes: ajudar els estudiants a elaborar resums i esquemes per a organitzar i comprendre millor la informació.

- Discussions i debats: organitzar discussions i debats per a ajudar els estudiants a desenvolupar habilitats d'argumentació i crítica.

Avaluació del Pla de Recuperació

- Avaluació contínua: avaluar contínuament el progrés dels estudiants que participen en el pla de recuperació.

- Ajustos en la planificació: ajustar la planificació i la metodologia segons les necessitats dels estudiants. - Comunicació amb els estudiants i pares: comunicar amb els estudiants i pares sobre el progrés i els resultats del pla de recuperació.
Revisió i millora
Es farà al llarg del curs

2.2.1.2 Treball d'investigació, anàlisi i creativitat.

Competències específiques

- CE 1 Triar un tema d'interès personal i que sigui abastable, durant un temps determinat i de manera constant i aprofundida.

  Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents: CPSAA1, CE1, CE2.

- CE 2 Aplicar la metodologia adequada als objectius fixats.

  Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents: CE3.

- CE 3 Posar en pràctica els coneixements adquirits en les diferents matèries del batxillerat en relació amb la metodologia.

  Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents: CPSAA1, CE3.

- CE 4 Treballar de manera autònoma, mostrar iniciativa i creativitat, esperit crític i consciència de la dimensió ètica dels processos.

  Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents: CPSAA5.

- CE 5 Usar les TIC durant el procés de recerca, tractament de la informació, anàlisi i presentació final dels resultats.

  Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents: CCL3, CD1, CD2.

- CE 6 Comunicar oralment i per escrit les idees principals amb coherència, cohesió i correcció lingüística i estilística i d'acord amb uns criteris formals de presentació dels treballs.

  Aquesta competència específica es connecta amb els descriptors següents: CCL1, CCL5.

Sabers bàsics seqüenciats i temporalització

1ª SESSIÓ SEGUIMENT:

A. FASE PREPARATÒRIA

- Recerca experimental, recerca documental, recerca estadística, interpretació o anàlisi d'una obra, projecte tècnic i projecte artístic. Característiques, utilitat, desafiaments i exemples de cada tipus de treball.

- Metodologies, tècniques i materials adients al treball o projecte seleccionat.

- Pluja d'idees. Exploració i selecció d'una opció (treball de recerca, anàlisi d'una obra o projecte tècnic/artístic) i d'un tema.

- Treball de camp, definició i estructura adients al treball o projecte seleccionat.

B. FASE PRODUCTIVA. DESENVOLUPAMENT

- Planificació. Calendari. Diari de feina.

- Plantejament d'hipòtesis o objectius inicials.

- Sistemes i aplicacions de recerca.

- Adquisició i gestió del material necessari per dur endavant el treball o el projecte.

2ª SESSIÓ SEGUIMENT:

C. FASE PRODUCTIVA. LA PRESENTACIÓ ESCRITA

- Normes d'estil de redacció. Les propietats textuals: adequació, coherència, cohesió i correcció.

- El guió, l'esbós, l'esborrany i el resum. Elements i tècniques per a l'elaboració.

- Eines avançades dels processadors de text com la definició d'estils, la generació d'índexs, la creació d'una pàgina de bibliografia o la gestió de versions de documents.

- Eines de registre i catalogació d'imatges. Llicències d'ús i drets d'autor d'imatges i materials. Utilitats dels processadors de text.

- Tècniques diverses per sintetitzar els resultats de la investigació, anàlisi o creació.
- Bibliografia. Cites i referències bibliogràfiques. Normes i estils.
- Llicències d'ús i drets d'autor.

3ª SESSIÓ DE SEGUIMENT:

D. FASE EXPOSITIVA

- Importància del vocabulari tècnic i de l'adequació a l'audiència.
- Tècniques d'expressió verbal i no verbal.
- Tècniques d'expressió corporal.

Criteris d'avaluació

CA 1.1 Mostrar iniciativa en la formulació de preguntes, hipòtesis o objectius del treball.

CA 1.2 Mostrar responsabilitat, constància i regularitat en el procés de realització del treball.

CA 1.3 Planificar i temporitzar de manera rigorosa la feina d'acord amb els objectius plantejats.

CA 2.1 Aplicar les tècniques de recerca, experimentació, anàlisi o creativitat adequades als objectius del treball, afrontar els problemes generats durant el procés i tenir capacitat per reconduir les estratègies.

CA 2.2 Seleccionar de forma correcta les fonts d'informació, tot mostrant capacitat per accedir a fonts diversificades i contrastades, gestionar la informació i aplicar de forma rigorosa, crítica i objectiva mètodes d'anàlisi i interpretació de les dades.

CA 3.1 Expressar i comunicar de manera creativa idees, sentiments i emocions, experimentant amb les possibilitats del so, la imatge, el cos i els mitjans digitals per produir obres pròpies.

CA 3.2 Descobrir i relacionar propostes artístiques de diferents gèneres, estils, èpoques i cultures, mitjançant la recepció activa, per desenvolupar la curiositat i el respecte per la diversitat.

CA 3.3 Descobrir i relacionar principis teòrics o propostes científiques de diferents disciplines.

CA 3.4 Aplicar el mètode científic en les recerques de tipus experimental com també els mètodes propis del desenvolupament de projectes tecnològics.

CA 4.1 Dissenyar i complir un pla de treball.

CA 4.2 Redactar un treball ben estructurat i amb rigor formal, en què s'exposin les idees principals amb coherència, cohesió i capacitat de síntesi.

CA 4.3 Elaborar les conclusions de la recerca de forma personal i avaluar críticament el propi treball.

CA 5.1 Fer servir els sistemes de recerca de manera correcta i precisa. CA

5.2 Destriar i contrastar la informació.

CA 6.1 Expressar-se oralment i per escrit amb correcció gramatical i estilística, tot dominant el vocabulari tècnic específic.

CA 6.2 Exposar oralment els resultats de la recerca, de l'anàlisi o del projecte, de forma ordenada, clara i concisa.

Metodologia i estratègies didàctiques

Cada alumne desenvoluparà una metodologia diferent, segons el tipus de feina que faci: investigació, anàlisi o creativitat.

Podem fer una investigació pròpia de les ciències socials o de les ciències natural.

Podem fer una anàlisis humanístic, artístic, musical o d'actualitat…

Instruments i processos d'avaluació, sistema de qualificació

L'instrument d'avaluació fonamental d'aquesta assignatura serà la feina feta al classroom i les presentacions fetes a classe. Es valorarà els diferents criteris segons la següent tabla:

valoració TIAC

Atenció a la diversitat

Aquesta matèria és "atenció a la diversitat" en ella mateixa. Perquè cada alumne farà la seva feina individual, que ha de ser original, i el professor s'adaptarà a les seves necessitat com investigador@...

Elements transversals

Els elements transversals d'aquesta matèria poden ser infinits perquè depenen del tipus d'investigació que fa cada alumne.

Activitats complementàries

Farem una o dues sortides per conèixer, i cercar informació de les respectives investigacions a les biblioteques més importants de Ciutat.

Revisió d'activitats de característiques similars

Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.

Pla de recuperació Donat que es tracta de fer una investigació i presentar els resultats davant d'un tribunal, en el cas que el tribunal consideri que el treball de l'alumne no es mereix aprovar, l'única recuperació possible serà subsanar els errors assenyalats a la convocatòria de setembre. O fer una nova investigació.
Revisió i millora
Donat que es tracta d'una feina completament individual, el tutor farà una reunió amb els alumnes suspesos pel tribunal, abans de donar les notes finals a juny, i els indicarà

clarament els errors que han de millorar per poder aprovar a la convocatòria de setembre.

2.2.2. Segon de batxillerat

2.2.2.1. Història de la filosofia

Competències específiques
CE 1 Cercar, analitzar, interpretar, produir i transmetre informació relativa a fets històrics i filosòfics, a partir de l'ús crític i segur de fonts i el domini de tècniques bàsiques de recerca, per generar coneixements i produccions pròpies sobre la història dels problemes i idees filosòfics. CE 2 Reconèixer les normes i pautes de l'argumentació i el diàleg filosòfics mitjançant la identificació i anàlisi en diferents suports i a través de diverses activitats, per aplicar-les amb rigor en la construcció i exposició d'arguments i en l'exercici del diàleg amb els altres. CE 3 Comprendre i expressar diferents concepcions filosòfiques històricament donades, mitjançant l'acostament a les seves fonts i el treball crític sobre aquestes, per desenvolupar el coneixement d'un patrimoni que constitueix part essencial del patrimoni cultural comú. CE 4 Reconèixer la naturalesa essencialment plural i diversa de les concepcions filosòfiques històricament donades, mitjançant la posada en relació dialèctica de confrontació i complementarietat, per generar una concepció complexa i dinàmica de la història del pensament i promoure una actitud tolerant i compromesa amb la resolució racional i dialogada dels conflictes. CE 5 Reconèixer la manera en què s'han plantejat successivament, a través de diferents èpoques i concepcions, els mateixos problemes filosòfics, mitjançant l'anàlisi i interpretació de textos i altres maneres d'expressió tant filosòfica com més àmpliament cultural, històricament donats, per afrontar tals problemes a partir de la reflexió crítica sobre el coneixement de l'aportat per la tradició. CE 6 Reconèixer les formes diverses en què els interrogants filosòfics i els seus intents de resposta s'han presentat històricament en altres àmbits de la cultura, mitjançant l'anàlisi interpretativa de textos i altres manifestacions que pertanyen a

aquests àmbits, per promoure una concepció sistemàtica, relacional i complexa de la història de la cultura occidental i del paper de les idees filosòfiques en ella.

CE 7 Analitzar problemes fonamentals i d'actualitat mitjançant l'exposició crítica de diferents posicions històric-filosòfiques rellevants per a la comprensió i discussió sobre els temes, per desenvolupar l'autonomia de judici i promoure actituds i accions cívica i èticament conseqüents.

Sabers bàsics seqüenciats i temporalització

A. DE L'ORIGEN DE LA FILOSOFIA OCCIDENTAL A GRÈCIA FINS A LA FI DE L'ANTIGUITAT

- Historicitat i universalitat dels problemes i concepcions filosòfiques. Mètodes de treball en Història de la Filosofia. La perspectiva de gènere a l'hora de pensar la història de la filosofia i la revisió de les historiografies dominants.

- El sorgiment de la filosofia occidental a Grècia. Cosmovisió mítica i teorització filosòfica. La filosofia en altres tradicions culturals.

- El problema de la realitat en els presocràtics.

- Filosofia i ciutadania en la Il·lustració grega: els sofistes i Sòcrates. Aspàsia de Milet i el paper de la dona en la cultura i la filosofia grega.

- Idea i naturalesa: coneixement i realitat en Plató i Aristòtil.

- L'antropologia en la filosofia clàssica: Sòcrates i el coneixement de si; la psique en Plató i Aristòtil.

- La discussió ètica: l'intel·lectualisme socràtic i platònic; la teoria de les virtuts en Plató i Aristòtil; el concepte d'eudaimonia.

- El debat polític: les propostes platònica i aristotèlica sobre el millor ordre social.

- De les polis a l'imperi. Filosofia, ciència i cultura en l'hel·lenisme. Estoïcisme i epicureisme. L'escola cínica. La figura d'Hipàtia d'Alexandria.

B. DE L'EDAT MITJANA A LA MODERNITAT EUROPEA

- Etapes, mètodes i qüestions fonamentals en la filosofia medieval. Agustí d'Hipona, Ramon Llull, Tomàs d'Aquino i Guillem d'Ockham. La personalitat polifacètica

d'Hildegard von Bingen. La filosofia àrab i jueva i el diàleg entre cultures de Ramon Llull.

- L'assimilació de la filosofia grega per la teologia medieval. El problema de la relació entre fe i raó.

- El naixement de la modernitat europea. El Renaixement. El protestantisme. La revolució científica.

- Racionalisme i empirisme: René Descartes i David Hume.

- El debat metafísic modern. La teoria cartesiana de les substàncies. El materialisme des de Thomas Hobbes a la Il·lustració.

- La qüestió de l'origen i fonament de la societat i el poder. Del pensament polític medieval a la teoria del contracte social segons Thomas Hobbes, John Locke i Jean-Jacques Rousseau.

C. DE LA MODERNITAT A LA POSTMODERNITAT

- El projecte il·lustrat: potència i límits de la raó. Els Drets de l'Home. La primera ona feminista: Mary Wollstonecraft i Olympe de Gouges.

- La filosofia crítica d'Immanuel Kant i el problema de la metafísica com a saber.

- Ètiques de la felicitat i ètiques del deure. L'ètica kantiana enfront de l'utilitarisme.

- La crítica del capitalisme: el pensament revolucionari de Karl Marx i la dialèctica de la Il·lustració a l'Escola de Frankfurt. L'anàlisi del totalitarisme d'Hannah Arendt.

- La desconstrucció de la tradició occidental en Friedrich Nietzsche i l'herència postmoderna.

- Els problemes filosòfics a la llum de l'anàlisi del llenguatge: Ludwig Wittgenstein i la filosofía analítica.

- L'existencialisme: Martin Heidegger i Jean Paul Sartre. La raó vital i la raó poètica: José Ortega y Gasset i María Zambrano.

- El desenvolupament contemporani del feminisme: Simone de Beauvoir i altres, com per exemple, Amelia Valcárcel i Martha Nussbaum.

Criteris d'avaluació

CA 1.1 Generar el coneixement rigorós de fonts i documents filosòficament rellevants, amb tècniques de cerca, organització, anàlisi, comparació i interpretació d'aquests i relacionant-los correctament amb contextos històrics, problemes, tesis, autors i autores, així com amb elements que pertanyen a altres àmbits culturals. - Identificar i seleccionar fonts primàries i secundàries fiables i rellevants per al tema, contextualitzant-les en el seu marc històric, social i cultural. - Analitzar i comparar les fonts per extreure'n idees principals i secundàries, establir relacions entre elles i connectar-les amb problemes filosòfics, autors i tesis. - Relacionar els continguts analitzats amb altres àmbits culturals i socials, amb comprensió crítica i interdisciplinària.

CA 1.2 Construir judicis propis sobre problemes històrics i filosòfics, a través de l'elaboració i presentació de documents i treballs de recerca sobre ells amb precisió i aplicant els protocols a l'ús, tant de manera individual com grupal i cooperativa. - Elaborar treballs de recerca seguint els protocols acadèmics establerts, aplicant tècniques de síntesi i argumentació rigorosa per produir continguts originals. - Construir judicis propis argumentats i justificats mitjançant l'anàlisi crítica de fonts i documents filosòfics. - Treballar de manera cooperativa en grups, distribuir tasques equitativament i promoure la col·laboració efectiva i eficient. - Presentar la informació de manera estructurada, clara i precisa en diferents formats (sigui oral, escrit o visual), utilitzant esquemes, mapes conceptuals o altres eines visuals.

CA 2.1 Emprar arguments de manera rigorosa, reconeixent i aplicant normes, tècniques i pautes lògiques, retòriques i argumentatives i evitant maneres dogmàtiques, fal·laces i esbiaixades de sostenir opinions i hipòtesis. - Reconèixer i aplicar les normes de la lògica formal i informal per construir i avaluar arguments amb coherència i rigor. - Identificar i evitar fal·làcies lògiques, raonaments esbiaixats i dogmatismes, tant en els arguments propis com en els d'altres. - Utilitzar tècniques retòriques i argumentatives per defensar tesis o hipòtesis de manera clara, fonamentada i adaptada al context i a l'interlocutor. - Analitzar la coherència interna i la rellevància de les premisses en relació amb les conclusions dels arguments treballats.

CA 2.2 Sostenir l'hàbit del diàleg argumentatiu, empàtic, obert i constructivament compromès amb la cerca del coneixement, a través de la participació activa, respectuosa i col·laborativa en quantes activitats es proposin. - Participar activament en diàlegs i debats, demostrant capacitat per escoltar, respectar i respondre a les opinions d'altres amb arguments fonamentats. - Mostrar actitud oberta i empàtica durant el diàleg, valorar la diversitat d'idees i perspectives i considerar la dissensió com una oportunitat per enriquir la reflexió. - Construir intervencions que promoguin el progrés del diàleg i l'enriquiment col·lectiu del coneixement. - Integrar les

aportacions d'altres en la pròpia reflexió per desenvolupar tesis i argumentacions més riques i ben fonamentades.

CA 3.1 Adquirir i expressar el coneixement significatiu de les propostes filosòfiques més importants que s'han succeït al llarg de la història, a través de la indagació i la identificació de les qüestions a les quals responen. - Reconèixer les qüestions i problemàtiques filosòfiques fonamentals, contextualitzar cada proposta en el seu marc històric, social, cultural i intel·lectual i identificar-ne els autors principals i les influències mútues. - Realitzar una indagació sistemàtica i rigorosa sobre les propostes filosòfiques més significatives i evitar interpretacions simplistes o esbiaixades. - Expressar el coneixement adquirit de manera clara i precisa, utilitzar el llenguatge filosòfic adequat i mostrar bona comprensió de les idees treballades. - Reconèixer i valorar la pluralitat de tradicions filosòfiques, evitar visions etnocèntriques o discriminatòries i apreciar la diversitat de perspectives.

CA 3.2 Identificar, comprendre i debatre sobre els principals problemes, idees, tesis i controvèrsies filosòfiques de la història del pensament, a través de l'anàlisi i comentari crític de textos i documents filosòfics o rellevants per a la filosofia. - Identificar els principals problemes, idees i tesis filosòfiques presents en textos o documents rellevants de la història de la filosofia. - Analitzar i comentar críticament textos filosòfics, considerant els arguments exposats i el context en què van ser formulats. - Debatre les controvèrsies filosòfiques destacades, respectar la diversitat de perspectives i interpretacions i analitzar les possibles influències de prejudicis o biaixos. - Relacionar les idees filosòfiques històriques amb qüestions contemporànies, destacant-ne la rellevància per als debats actuals.

CA 4.1 Generar una concepció plural, dialèctica, oberta i crítica de la història del pensament, a través de la comprensió, la realització de síntesis comparatives i l'exposició de les relacions d'oposició i complementarietat entre tesis, escoles, filòsofs i filòsofes d'una mateixa època o tradició o d'èpoques i tradicions diferents. - Analitzar i relacionar tesis, escoles i autors d'una mateixa època o de tradicions filosòfiques diferents i identificar semblances, diferències i possibles influències mútues. - Comparar idees i conceptes per elaborar síntesis que reflecteixin la diversitat i pluralitat del pensament filosòfic i evitar enfocaments dogmàtics o reduccionistes. - Promoure la comprensió crítica i oberta de les controvèrsies filosòfiques i destacar el valor del diàleg i la complementarietat com a eines de reflexió. - Exposar les relacions establertes de manera clara i argumentada amb llenguatge precís i respecte a la complexitat i riquesa del pensament filosòfic.

CA 5.1 Afrontar els grans problemes filosòfics en el doble aspecte històric i universal a través de l'anàlisi i exposició crítica de les condicions culturals que han permès en cada cas l'aparició i evolució d'aquests problemes en diferents moments de la història.
- Analitzar les condicions culturals, socials i històriques que han influït en l'aparició

i evolució dels grans problemes filosòfics i destacar la relació amb el context en què van sorgir. - Reflexionar críticament sobre el caràcter històric i universal dels problemes filosòfics, reconeixent-ne la persistència i rellevància al llarg del temps. - Elaborar exposicions argumentades sobre l'evolució d'un problema filosòfic específic i mostrar com s'ha tractat en diferents moments de la història. - Promoure la comprensió crítica de la interacció entre les idees filosòfiques i la cultura en què s'insereixen, destacant-ne els factors determinants de la formulació i desenvolupament.

CA 5.2 Comprendre la dimensió temporal i universal dels problemes filosòfics més importants i comparar mitjançant esquemes o altres productes o activitats el tractament filosòfic que se'n fa en diferents èpoques, escoles, tradicions, autors i autores. - Comparar el tractament d'un mateix problema filosòfic en diferents èpoques, escoles o tradicions, destacant-ne les semblances i les diferències en les aproximacions. - Elaborar esquemes, taules o altres eines visuals per organitzar i sintetitzar els enfocaments filosòfics sobre un problema en diversos moments de la història. - Analitzar com els grans problemes filosòfics reflecteixen tant la universalitat de les preguntes humanes com l'adaptació d'aquestes als contextos històrics i culturals particulars. - Reconèixer i valorar la pluralitat d'aproximacions al pensament filosòfic, evitant judicis reduccionistes o etnocèntrics. - Desenvolupar el coneixement crític sobre l'evolució dels problemes filosòfics, relacionant los amb qüestions contemporànies per fomentar la reflexió personal i col·lectiva.

CA 6.1 Adquirir una concepció sistèmica i relacional de la història de la cultura occidental i del paper que hi tenen les idees filosòfiques, mitjançant l'anàlisi, comentari i comparació de textos o documents literaris, historiogràfics, periodístics, científics o religiosos, així com de qualsevol manifestació cultural, en els quals s'expressin problemes i concepcions filosòficament rellevants. - Analitzar textos i manifestacions culturals de caràcter literari, científic, religiós o historiogràfic per identificar-hi problemes i conceptes filosòficament rellevants. - Comparar manifestacions culturals diverses, destacant-ne les relacions amb les idees filosòfiques de la seva època i l'impacte que tenen en el desenvolupament del pensament occidental. - Interpretar críticament manifestacions culturals, connectant-les amb corrents filosòfics i problemes històrics i identificant les
interaccions entre la filosofia i altres àmbits culturals. - Elaborar síntesis que mostrin una concepció sistemàtica i relacional de la història de la cultura, subratllant el paper integrador i transversal de la filosofia.

CA 7.1 Desenvolupar l'autonomia de judici i promoure plantejaments, actituds i accions èticament i cívicament conseqüents respecte a problemes fonamentals de l'actualitat, a partir de la comprensió d'idees, teories i controvèrsies històriques i filosòfiques que puguin contribuir a aclarir tals problemes i de l'elaboració de

propostes de caràcter crític i personal respecte a ells. - Analitzar idees, teories i controvèrsies filosòfiques rellevants per comprendre problemes fonamentals de l'actualitat des d'una perspectiva crítica i informada. - Relacionar els grans debats filosòfics històrics amb qüestions actuals, com la desigualtat, els drets humans, la sostenibilitat o la igualtat de gènere i destacar les seves connexions conceptuals i pràctiques. - Elaborar propostes èticament i cívicament conseqüents davant reptes contemporanis, argumentar-les amb coherència i basar-les en els coneixements filosòfics adquirits. - Exercir un judici autònom sobre temes d'actualitat, integrant les reflexions històriques i filosòfiques en el desenvolupament de la visió crítica i personal. - Promoure actituds reflexives i compromeses que contribueixin a afrontar els problemes de manera activa i responsable, reconeixent la importància dels valors cívics i ètics en la pràctica ciutadana.

Metodologia i estratègies didàctiques

1. Enfocament metodològic general

Aprenentatge actiu i participatiu: l'alumnat és protagonista, es fomenta la recerca autònoma, el pensament crític i la construcció col·lectiva del coneixement. Aprenentatge competencial: es prioritza l'aplicació dels continguts per desenvolupar les competències (anàlisi de textos, debat, connexió amb problemes actuals).

Didàctica dialògica: inspirada en el mateix caràcter de la filosofia; s'estimula el debat, la confrontació d'idees i la cooperació.

Transversalitat i interdisciplinarietat: connexió de la filosofia amb literatura, història, ciències socials, art, ciència i cultura contemporània.

Ús crític de les TIC: cerca, selecció i producció d'informació amb eines digitals (bases de dades, presentacions, línies del temps, mapes conceptuals, debats virtuals).

2. Estratègies didàctiques principals

a) Anàlisi i comentari de textos filosòfics

Lectura guiada, amb preguntes prèvies que ajudin a identificar problemes, tesis i arguments.

Comparació de fragments d'autors diferents sobre un mateix problema.
Ús de guies de comentari per estructurar la comprensió i fomentar l'autonomia.

b) Debats filosòfics i diàlegs socràtics

Simulació de diàlegs (estil platònic) per treballar el raonament i l'empatia. Debats sobre dilemes morals actuals relacionats amb idees clàssiques.
Rúbriques d'avaluació de la participació: respecte, qualitat d'arguments, capacitat d'escoltar.

c) Treballs de recerca i projectes cooperatius

Dossiers sobre autors, escoles o problemes filosòfics, amb recerca de fonts primàries i secundàries.
Projectes de grup interdisciplinaris (p. ex. "La idea de progrés: de Kant a la tecnologia digital").
Presentacions orals o audiovisuals per fomentar l'expressió i síntesi.

d) Aprenentatge basat en problemes (ABP)

Plantejar preguntes filosòfiques (ex. "Som realment lliures?") i resoldre-les amb recerca guiada.
Relacionar autors i èpoques amb situacions actuals (ex. Rawls i la justícia social, Arendt i la responsabilitat política).

e) Comparacions i síntesis visuals

Línies del temps interactives per situar autors i corrents.
Quadres comparatius entre autors (p. ex. Plató vs. Aristòtil, Hume vs. Kant). Mapes conceptuals i murals col·laboratius per visualitzar idees.

f) Connexió amb la cultura i l'actualitat

Anàlisi de manifestacions culturals (pintura, cinema, literatura) que expressin problemes filosòfics.
Debats sobre notícies i reptes contemporanis (IA, bioètica, democràcia, ecologia).
Activitats d'"actualització" d'autors: què diria avui Epicur, Rousseau o

Nietzsche sobre un problema actual?

g) Estratègies individuals de reflexió

Quaderns o diaris filosòfics personals on l'alumnat expressi reflexions pròpies.
Exercicis de redacció curta (aforismes, petits assajos filosòfics).
Autoavaluacions per prendre consciència del propi progrés.

Instruments i procesos d'avaluació, sistema de qualificació

2. Processos d'avaluació

- Avaluació inicial:
  - Pluja d'idees i debats per detectar coneixements previs sobre el tema.

- Avaluació formativa i contínua:
  - Seguiment mitjançant activitats de recerca, reflexió, debats.
  - Feedback constant (oral, escrit o digital) per millorar processos.

- Avaluació final:
  - Producte final de cada unitat, (examen).
  - Reflexió final sobre aprenentatges i compromís personal.

3. Sistema de qualificació

Seguint els criteris de la LOMLOE i la matèria, l'avaluació és global, integradora i contínua.

- 90% proves
- 10% actitud, assistència, activitats

Atenció a la diversitat

Metodologies variades i actives (debats, tallers, projectes, recerques, activitats pràctiques) que permetin diferents formes d'aprendre.

Flexibilitat en tasques i productes finals (orals, escrits, audiovisuals, multimèdia) perquè cada alumne pugui mostrar els aprenentatges segons les seves fortaleses.

Adaptacions de materials i instruccions (textos simplificats, esquemes visuals, glossaris, suport TIC) per facilitar la comprensió.

Treball cooperatiu i inclusiu, amb rols diferenciats per afavorir la participació de tot l'alumnat.

Suport personalitzat: tutories, temps extra, activitats en petit grup per a necessitats específiques.

Atenció a la diversitat de capacitats: tasques d'aprofundiment i rol de lideratge per a altes capacitats; activitats pràctiques i manipulatives per a alumnat amb NESE.

Suport socioemocional: foment de l'autoestima, educació emocional i clima de respecte a l'aula.

Elements transversals

1. Educació en valors i ciutadania democràtica

Treball dels drets humans, la igualtat de gènere, la justícia social i la convivència a través del pensament filosòfic.
Debats sobre temes ètics contemporanis (bioètica, ecologia, tecnologia, migracions, desigualtats).
Promoció de l'actitud crítica i responsable en la vida ciutadana.

2. Igualtat i perspectiva de gènere

Visibilització de filòsofes i corrents minoritzats (Hipàtia, Simone de Beauvoir, Hannah Arendt, Judith Butler…).
Anàlisi de la construcció històrica dels rols de gènere i reflexió crítica sobre discriminacions passades i actuals.
Promoció d'una actitud de respecte i igualtat en els debats i treballs de grup.

3. Educació per a la pau i la convivència

Desenvolupament de l'hàbit del diàleg filosòfic: escoltar, argumentar i respectar posicions diverses.
Anàlisi crítica de doctrines polítiques i filosòfiques vinculades a conflictes

històrics.
Fomentar la resolució racional i no violenta de controvèrsies.

4. Educació ambiental i sostenibilitat

Relacionar textos filosòfics amb la crisi ecològica actual (ex. ecologia profunda, pensament de Hans Jonas).
Reflexió sobre el paper de la filosofia en la construcció d'una ètica del futur i de la responsabilitat amb el planeta.

5. Competència digital i alfabetització mediàtica

Ús crític i segur de fonts digitals: contrastar informació, detectar fal·làcies i notícies falses.
Producció de continguts propis (mapes conceptuals digitals, presentacions, línies del temps, podcasts filosòfics).
Reflexió sobre els impactes ètics i socials de les tecnologies (IA, xarxes socials, transhumanisme).

6. Educació per a la salut i el benestar

Reflexió filosòfica sobre el benestar personal i col·lectiu (ètica epicúria, estoïcisme, teories de la felicitat).
Promoure actituds de cura, responsabilitat i equilibri personal.

7. Interculturalitat i diversitat

Anàlisi de tradicions filosòfiques diverses (grec, cristià, islàmic, jueu, modern, contemporani).
Debats sobre el valor de la pluralitat cultural i filosòfica com a riquesa compartida.
Treball sobre l'ètica del reconeixement i el respecte a la diferència.

8. Orientació acadèmica i professional

Desenvolupament d'habilitats transversals: pensament crític, comunicació oral i escrita, recerca i síntesi.
Relació de la filosofia amb altres camps de coneixement (ciències socials, política, ciències naturals, art).
Fomentar la transferència del pensament filosòfic a la presa de decisions en contextos diversos.

Activitats complementàries

1. Sortides i visites

- Museus i exposicions:
  Visita a museus d'art (per analitzar representacions filosòfiques i simbòliques).
  Exposicions temporals sobre ciència, ètica o història cultural.
  Universitats i facultats: assistència a classes obertes, jornades o conferències de filosofia, humanitats o ciències socials.
  Institucions polítiques: visita a l'ajuntament o al parlament per vincular filosofia política i democràcia.

2. Tallers i jornades

Taller de debat filosòfic: organitzar un torneig de debat amb altres instituts o amb estudiants de primer curs de Batxillerat.
Jornada filosòfica: un dia de conferències breus fetes pels alumnes sobre autors i problemes filosòfics.
Taller de lògica i argumentació: activitats lúdiques per treballar la detecció de fal·làcies i la construcció d'arguments.

3. Activitats culturals i artístiques

Cinema i filosofia: projecció de pel·lícules vinculades a temes filosòfics (ex. *Matrix*, *El show de Truman*, *Blade Runner*, *El club dels poetes morts*) i posterior cinefòrum.
Teatre i literatura: lectura dramatitzada de fragments filosòfics (Diàlegs de Plató, obres de Sartre o Camus).
Concurs de microrelats filosòfics: l'alumnat escriu breus textos reflexius inspirats en idees treballades.

4. Activitats interdisciplinàries

Projectes amb Història: anàlisi conjunta d'èpoques i contextos històrics (ex. Il·lustració, Segle XIX).
Projectes amb Ciències: debats sobre ètica científica i tecnològica (bioètica, IA, ecologia).
Projectes amb Llengua i Literatura: comentaris de textos literaris amb rerefons filosòfic.

5. Revisió d'activitats de característiques similars

Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar

activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.

5. Activitats digitals

Creació de podcasts filosòfics o canals de vídeo on l'alumnat expliqui idees clau d'autors.
Disseny de línies del temps interactives sobre història de la filosofia. Participació en debats virtuals a través de fòrums educatius o plataformes col·laboratives.

6. Activitats de compromís social

Debats i taules rodones sobre problemes actuals (igualtat, sostenibilitat, ètica de la tecnologia).
Col·laboració amb entitats locals en activitats vinculades a la ciutadania i els drets humans.
Organització d'un "Cafè filosòfic" obert a la comunitat educativa (famílies, altres alumnes, professorat)

Pla de seguiment

1. Seguiment del procés d'aprenentatge de l'alumnat

Avaluació contínua i formativa: observació sistemàtica, revisió de treballs i participació a l'aula.
Diversitat d'instruments d'avaluació: comentaris de text, proves escrites, treballs de recerca, debats, exposicions orals, diaris filosòfics.
Autoavaluació i coavaluació: foment de la reflexió crítica de l'alumnat sobre el propi aprenentatge i sobre la participació dels companys.
Registre individualitzat: notes de seguiment de cada alumne/a per detectar dificultats i progressos.

2. Seguiment del compliment de les competències i criteris

Vinculació de cada activitat amb una competència específica (CE) i un criteri d'avaluació (CA).
Ús de rúbriques per avaluar debats, treballs i exposicions, assegurant objectivitat i claredat.
Quadre de seguiment trimestral on s'indiqui el grau d'assoliment dels criteris per cada alumne/a.

3. Revisió i adaptació metodològica

Reunions de coordinació amb el departament de filosofia i altres àrees per valorar la coherència didàctica.
Enquestes breus a l'alumnat sobre la metodologia, les activitats i els recursos emprats.
Adaptacions metodològiques per respondre a necessitats detectades (ús de materials visuals, suport addicional, treball cooperatiu).

4. Atenció a la diversitat i mesures de suport

Plans personalitzats per alumnat amb dificultats (materials simplificats, esquemes, tutories individuals).
Enriquiment per alumnat amb alt rendiment (propostes de lectures extres, debats avançats, recerques més complexes).
Coordinació amb tutors/es i orientació per fer seguiment del progrés integral de l'alumnat.

5. Seguiment de l'assistència i participació

Control periòdic de l'assistència a classe i detecció de casos de risc d'abandonament.
Valoració de la participació en activitats orals i cooperatives com a part de la nota.

6. Avaluació del pla i retroalimentació

Informe final de resultats: grau d'assoliment de competències, dificultats comunes i bones pràctiques.
Autoavaluació docent: anàlisi crítica de la pròpia metodologia i resultats, amb propostes de millora per al curs següent.
Retorn a l'alumnat i famílies: comunicació de resultats, orientacions de millora i reconeixement dels progressos.

Pla de recuperació

1. Principis generals

El procés d'aprenentatge és continu i progressiu, i per això les activitats de recuperació es basen en la reescriptura, millora i consolidació dels continguts i competències no assolides.
Es planteja des d'una perspectiva personalitzada, adaptant activitats segons les necessitats de cada alumne/a.
L'avaluació de la recuperació serà equivalent en nivell d'exigència i competències a l'avaluació ordinària.

2. Modalitats de recuperació

a) Recuperació contínua durant el curs

Seguiment individualitzat: detecció precoç de mancances mitjançant observació i proves.

Activitats de reforç:
-Lectures guiades addicionals i resums de textos filosòfics.
-Exercicis extra de comentari i comparació d'autors.
-Redacció de síntesis o esquemes de conceptes bàsics.

Tutories individuals o en petit grup per orientar el procés. Revisió i millora de treballs i activitats ja realitzats, amb nova presentació.

b) Recuperació trimestral

En finalitzar cada trimestre es proposaran proves específiques de recuperació per a l'alumnat que no hagi assolit els objectius.
Aquestes proves inclouran:

-Comentari de text filosòfic.
-Preguntes de desenvolupament sobre autors, problemes i corrents.
-Exercicis d'argumentació i síntesi.

c) Recuperació final

L'alumnat que al juny no hagi superat l'assignatura disposarà d'una prova extraordinària de recuperació.
Aquesta prova valorarà:
-Coneixement bàsic dels autors i problemes més rellevants.

-Capacitat d'analitzar i interpretar textos.
-Competència per argumentar i exposar idees amb claredat.

3. Criteris d'avaluació en la recuperació

S'aplicaran els mateixos criteris que en l'avaluació ordinària, garantint coherència i equitat.
Es tindrà en compte especialment:
-Capacitat de comprensió i expressió filosòfica.
-Capacitat d'argumentació i reflexió crítica.
-Millora respecte a situacions anteriors.

4. Seguiment i suport

Coordinació amb tutoria i orientació per donar suport personalitzat. Comunicació periòdica amb les famílies sobre el procés de millora. Recomanació de lectures, recursos digitals i activitats complementàries per reforçar l'aprenentatge.

Revisió i millora

Es farà al llarg del curs

2.2.2.2. Psicologia

Competències específiques

CE 1 Cercar, gestionar, interpretar, produir i transmetre correctament informació relacionada amb els processos mentals i la conducta humana, a partir de l'ús contrastat i segur de fonts, la utilització i l'anàlisi rigorosa d'aquestes i l'ús de procediments elementals de recerca i comunicació, per generar i transmetre judicis i tesis personals i desenvolupar una actitud indagadora, autònoma, rigorosa i creativa en relació amb la investigació psicològica.

CE 2 Cercar, analitzar, produir i transmetre informació relativa als antecedents històrics de la psicologia i la seva especificitat com a ciència, per tal de reconèixer-ne la dimensió teòrica i pràctica de la psicologia, els trets característicsi les limitacions metodològiques i explicatives i aplicar-los a la comprensió del comportament individual i col·lectiu de l'ésser humà. i les limitacions metodològiques i explicatives i aplicar-los a la comprensió del comportament individual i col·lectiu de l'ésser humà.

CE 3 Reconèixer i identificar les principals estructures biològiques del comportament humà per diferenciar aspectes innats i adquirits i descobrir les implicacions de les dimensions biològica, social i cultural de la conducta humana, distingint les característiques i funcions principals del sistema nerviós i endocrí del cos humà i la seva relació amb altres factors ambientals.

CE 4 Investigar i analitzar des del punt de vista de la psicologia els principals processos cognitius per identificar les bases cognitives de la percepció, l'atenció, els estats de consciència, la memòria, la intel·ligència, el llenguatge i el pensament que permetin formular preguntes rellevants sobre l'aprenentatge humà.

CE 5 Reconèixer, explorar i valorar la importància de les emocions i la motivació en el desenvolupament psíquic de l'individu per distingir-ne els processos bàsics per gestionar-los en situacions de bloqueig emocional o de frustració, relacionant-ho amb el paper que tenen l'afectivitat i la sexualitat en la maduració personal.

CE 6 Comprendre i apreciar la complexitat de la formació de la personalitat com el conjunt de pensaments, emocions i conductes que conformen cada individu, per analitzar les diferents teories psicològiques de la personalitat i desenvolupar una visió crítica dels processos psicològics de les masses i la seva naturalesa adquirint una especial sensibilitat amb les situacions de vulnerabilitat, com les vinculades a les qüestions de gènere i cultura.

CE 7 Valorar les principals aportacions de la psicologia a les societats contemporànies com ara les aplicacions en diferents camps com són l'aprenentatge, el treball o la salut mental, per promoure i distingir els factors rellevants per a la cura de la salut física, emocional i mental i la prevenció dels desencadenants del deteriorament mental i evitar l'estigma social de les patologies

mentals.

Sabers bàsics seqüenciats i temporalització

A. LA PSICOLOGIA COM A CIÈNCIA

- Les arrels històriques de la psicologia.
- La psicologia com a ciència natural i social o humana.
- L'objecte d'estudi de la psicologia. Camps d'aplicació.
- La metodologia i la investigació a la psicologia.
- Els marcs teòrics principals de la psicologia contemporània.

B. ASPECTES NEUROLÒGICS I AMBIENTALS DE LA CONDUCTA

- Les bases biològiques i ambientals del comportament.
- L'estructura, funció i divisió del sistema nerviós.
- El sistema endocrí i la seva influència en els processos mentals.
- Els descobriments i les aplicacions de la neuropsicologia.
- La distinció entre els factors heretats i els adquirits del comportament.

C. PROCESSOS COGNITIUS

- La percepció i l'atenció. Trastorns perceptius i problemes derivats de l'atenció.
- Els estats de consciència i els efectes psicoactius de les drogues.
- L'estructura, funcionament i tipologies de la memòria. Les alteracions i distorsions de la memòria.
- La intel·ligència, el llenguatge i el pensament. Desenvolupament de la intel·ligència i la importància dels pensaments en la presa de decisions i la creativitat.
- Teories i tipologia de l'aprenentatge cognitiu, conductual i social.

D. ASPECTES AFECTIUS I EMOCIONALS

- La caracterització dels processos psicològics afectius: motivació i afectivitat.
- La naturalesa i teories de la motivació. La frustració i l'estrès.
- Els trastorns emocionals i de la conducta. Conductes addictives derivades del joc i la pornografia digital.
- Els aspectes afectius de la sexualitat humana.

E. LA PERSONALITAT

- Caracterització de la personalitat individual i del desenvolupament humà.
- Avaluació i trastorns de la personalitat a partir de les diferents teories actuals.
- Descripció d'alguns comportaments socials interpersonals (agressivitat, altruisme o atracció) i intergrupals (identitat social, conflicte o canvi d'actituds).
- Desenvolupament de la identitat sexual i personalitat.

F. PSICOLOGIA SOCIAL

- La socialització, influència en la personalitat i la conducta. Grups, rols i estatus social en el desenvolupament de la persona.
- La psicologia de masses, naturalesa, característiques, situacions de vulnerabilitat i pautes de comportament preventives.
- Aspectes psicològics del masclisme, xenofòbia, racisme, homofòbia i altres actituds de rebuig a la diferència sexual.
- Anàlisi de les noves formes de relació social en xarxes i conductes de risc.

G. LA NECESSITAT DE LA PSICOLOGIA EN EL MÓN CONTEMPORANI

- La importància de la salut mental a les societats actuals.
- L'erradicació de l'estigma en relació amb les malalties mentals.

- La psicologia clínica i la patologització del malestar social.
- La psicologia de les emergències, el suïcidi.
- La psicologia en el camp laboral i desenvolupament organitzatiu. Riscs de la salut laboral.
- La psicologia en el camp educatiu i social. El benestar psicològic i social.

Temporalització.
Dona't que ens trobem davant d'una matèria optativa no ens podem centrar només en els continguts a desenvolupar, ens centrarem millor en els criteri que hem d'avaluar.

Primera sessió de seguiment: CA1 - CA2 - CA 4.2 - CA 5.1 - CA 7 Segona

sessió de seguiment: CA 4.1 - CA 5.1 - CA 5.2 - CA 3.1 - CA 3.2 Tercera

sessió de seguiment: CA 4.3 - CA 6.1 - CA 6.2

Criteris d'avaluació

CA 1.1 Demostrar coneixement pràctic dels procediments elementals de la investigació en psicologia a través de tasques com la identificació de fonts fiables, l'obtenció i recerca eficient i segura d'informació i l'organització, l'anàlisi, la interpretació, l'avaluació, la producció i la comunicació correctes.

CA 1.2 Desenvolupar una actitud indagadora, autònoma i activa en l'àmbit de la investigació dels processos mentals i la conducta humana, mitjançant el disseny, elaboració i comunicació pública de productes originals, com ara treballs de recerca o altres.

CA 2.1 Explicar els trets característics de la psicologia, les finalitats, els mètodes de treball i els camps d'aplicació.

CA 2.2 Reconèixer i exposar les aportacions més importants de la psicologia, des dels inicis fins a l'actualitat, per identificar problemes i les solucions aportades pels diferents corrents psicològics contemporanis.

CA 3.1 Descriure les principals estructures biològiques del comportament humà i identificar aspectes innats i adquirits i reconeixent la influència de la societat i la cultura en la seva configuració.

CA 3.2 Entendre i valorar les diferents tècniques actuals de recerca sobre el cervell i l'impacte que tenen en l'avenç científic sobre l'explicació de la conducta i en la superació d'alguns trastorns i malalties mentals.

CA 4.1 Comprendre la percepció humana com un procés constructiu eminentment subjectiu i limitat, en el qual té l'origen el coneixement de la realitat.

CA 4.2 Conèixer i analitzar l'estructura, el funcionament i els tipus de memòria humana i estats de consciència per investigar els efectes psicoactius de les drogues.

CA 4.3 Investigar els processos cognitius superiors de l'ésser humà, com la intel·ligència el llenguatge i el pensament, mitjançant algunes teories que n'expliquen la naturalesa i el desenvolupament i relacionar-los amb l'aprenentatge humà per entendre i millorar personalment aquestes capacitats.

CA 5.1 Reconèixer i valorar la importància de la intel·ligència emocional i de la sexualitat en el desenvolupament psíquic de l'individu. Reconèixer i valorar els diferents tipus d'afectes, així com l'origen d'alguns trastorns emocionals.

CA 5.2 Explicar i valorar la importància de la motivació, classificar-la, relacionar-la amb altres processos cognitius, per desenvolupar els diferents supòsits teòrics que l'expliquen i analitzar les deficiències i els conflictes que, a l'hora de desenvolupar-la, condueixen a la frustració o a processos depressius.

CA 6.1 Comprendre què és la personalitat analitzant les influències genètiques, mediambientals i culturals sobre les quals es construeix, les diverses teories que l'estudien i investigar els factors motivacionals, afectius i cognitius necessaris perquè evolucioni adequadament en cadascuna de les fases de desenvolupament.

CA 6.2 Comprendre i apreciar la dimensió social de l'ésser humà, per valorar críticament el procés de socialització com la interiorització de les normes i els valors socials i valorar la influència d'aquest procés en la personalitat i la conducta de les persones.

CA 7.1 Valorar estils de vida saludables que contribueixen a la consciència de les pròpies capacitats, per afrontar les tensions normals de la vida i treballar de forma productiva i fructífera contribuint positivament a la comunitat.

CA 7.2 Analitzar els estigmes socials que s'associen a les malalties mentals per contribuir a erradicar-les coneixent i normalitzant els problemes de salut mental distingint-los de la patologització del malestar social.

CA 7.3 Descriure la importància que actualment té la psicologia en el camp sanitari, laboral i educatiu per potenciar pràctiques i hàbits de prevenció de salut mental.
Metodologia i estratègies didàctiques. La psicologia de 2n de batxillerat és una matèria optativa, ni tan sols entra a la PAU, aquest fet afecta indubtablement a l'estratègia didàctica. Són inevitables les classes teòriques per part del professor, ara bé, s'intentarà reduir-les al mínim possible. No hi haurà exàmens teòrics i es fomentarà la participació dels alumnes a classes. Les feines, majoritàriament, es faran en grup. Per desenvolupar els temes, sempre començarem visionant una pel·lícula o qualque documental. Pel·lícules previstes: - "Toc-Toc" - El problema de la "normalitat" dins la psicologia. - "Le Chien andalou" i "Recuerda" - La psicoanàlisi i l'estructura de la ment humana - "La naranja mecànica" o "La ola" - El conductisme. - "Despertares" - Funcionament del cervell humà. - "Gran Torino" - Psicologia social. - Analitzarem la publictat per expliacar les emocions i la percepció. - Etc.
Instruments i processos d'avaluació, sistema de qualificació
● L'instrument bàsic per l'avaluació d'aquesta matèria serà el classroom: l'alumne lliurarà tota la feina feta dins aquesta plataforma educativa. ● Les intervencions orals a classe també seran fonamentals. Un 20% de la nota.

- El sistema de qualificació es concreta en el següent full de càlcul: Varems psicologia

Atenció a la diversitat

El tractament dels alumnes NESE depèn del les directrius que ens doni el departament EOSA.

Elements transversals

- La Psicologia és una disciplina fonamentalment transversal. Aquesta disciplina es troba a mig camí entre les ciències naturals, les ciències socials i les disciplines sanitàries. Per tant, el professor s'adaptarà als coneixements previs dels diferents alumnes de les diferents modalitats de batxillerat que estudien psicologia.

Activitats complementàries

No està prevista cap activitat complementària..

5. Revisió d'activitats de característiques similars

Aquesta relació d'activitats no té caràcter exhaustiu. En cas que, al llarg del curs escolar sorgeixin oportunitats educatives que no hagin pogut ser previstes en el moment d'elaborar aquesta programació didàctica, el departament podrà incorporar activitats complementàries, extraescolars o sortides equivalents a les ja programades, sempre que mantenguin la mateixa tipologia, vagin adreçades a un alumnat de característiques similars, comptin amb una organització equivalent pel que fa al professorat responsable i responguin als mateixos objectius pedagògics, competències específiques o resultats d'aprenentatge. Aquestes activitats s'entendran incloses dins la planificació aprovada d'aquest departament, en tant que constitueixen actuacions equivalents a les previstes inicialment i es desenvolupen dins el mateix marc pedagògic i organitzatiu.

Pla de seguiment

Suposo que el pla de seguiment és equivalent a l'atenció a la diversitat. En el cas dels alumnes sense necessitats educatives especials, el pla de seguiment es concreta en les tasques fetes al classrom.
Pla de recuperació
Donat que psicologia és una matèria optativa, no es faran exàmens amb contingut teòric. L'avaluació es farà a partir de les situacions d'aprenentatge que farem a classe i, en cas de que qualque alumne suspengui, serà necessari que torni a fer la feina per poder aprovar. Això succeeix tant a la convocatòria ordinària de maig, com a l'extraordinària de juliol.
Revisió i millora
Farem la revisió i millora a final del curs 26/27.

3. Coordinació del departament

3.1. Coordinació horitzontal (per cursos)

- Objectiu: garantir que els diferents docents que imparteixen una mateixa matèria o àmbit en un mateix curs comparteixin criteris, metodologies i avaluació.

- **Accions concretes:**
    - Reunions periòdiques per revisar la programació didàctica de cada curs.
    - Establiment de criteris comuns de qualificació i d'avaluació.
    - Disseny conjunt de proves i instruments d'avaluació quan sigui possible.
    - Compartició de materials i recursos didàctics.
    - Acords per a l'atenció a la diversitat i adaptacions individuals.

3.2. Coordinació vertical (entre cursos i etapes)

- **Objectiu:** assegurar la progressió i coherència dels aprenentatges des de 1r d'ESO fins a 2n de Batxillerat.
- **Accions concretes:**
    - Revisió anual de la seqüenciació dels sabers bàsics per evitar repeticions innecessàries o buits de contingut.

- Ajustament dels criteris d'avaluació perquè siguin gradualment més exigents i coherents amb el nivell educatiu.
- Coordinació entre els equips docents d'ESO i de Batxillerat per enllaçar competències i sabers clau.
- Avaluació conjunta de resultats i detecció de dificultats recurrents per millorar la transició entre etapes.

3.3. Criteris comuns de departament

- **Metodologia:** definició de línies metodològiques compartides (aprendre fent, treball per projectes, ús de TIC, etc.), que cada docent adapta segons la seva realitat d'aula.
- **Avaluació:** establiment d'un marc comú sobre:
  - Percentatges orientatius per avaluar competències, activitats, proves i projectes.
  - Tipus d'instruments utilitzats (rúbriques, exàmens, treballs, observació, autoavaluació).
  - Procediments per a la recuperació i millora de resultats.
- **Atenció a la diversitat:** definició d'actuacions generals (adaptacions metodològiques, materials de suport, reforç en petit grup, etc.).
- **Elements transversals:** consens sobre com treballar de manera integrada els valors, la igualtat de gènere, la sostenibilitat, la cultura digital, la inclusió i la ciutadania democràtica.
- **Pendents:** Totes les assignatures pendents es faran pel classroom habilitat segón l'Annex 1

3.4. Eines i canals de coordinació

- Reunions del departament.
- Actes de reunió i documents compartits (carpetes digitals).
- Coordinació amb la CCP i amb els tutors de curs.
- Comunicació fluida amb l'EOSA i altres departaments quan calen actuacions interdisciplinàries.

3.5. Seguiment i revisió de la coordinació

- Valoració anual del funcionament del departament.
- Propostes de millora recollides en una memòria de departament.
- Introducció de modificacions a la programació didàctica del curs següent en funció dels resultats i experiències.